СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИПУСК

ГАЗЕТА ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

ЗАСНОВАНА В 1990 РОЦІ

www.ukurier.gov.ua

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

П'ЯТНИЦЯ, **27 КВІТНЯ 2012 РОКУ** | ЦІНА ДОГОВІРНА | №77 (4721)

Квітень із дощем – люди з хлібцем

Фото Укрінформу

У НОМЕРІ:

Сума відповідальності страхових компаній зросте до 800 млн грн, якщо держава теж візьме участь у цьому ринку 4

Ринкова вартість агрокомпаній з активами в Україні цього року демонструє висхідний тренд 6

Вітчизняне садівництво спроможне вільно забезпечити потребу країни в цій продукції 10

Зрошення може зробити Україну однією з найбагатших країн світу 12

РЕКЛАМА

ERIDAN GROUP

НАДЕЖНОЕ ПАРТНЕРСТВО*

Пропонує:

- *Добрива азотної групи*
- *Добрива фосфатної групи*
- *Калійні добрива*
- *Рідкі мінеральні добрива*

Лояльні умови для співробітництва

01011, Україна, м. Київ, вул. Лєскова, 1А, оф. 5
тел. +38 (044) 254 39 46, 254 44 82

office@eridan-group.net
www.eridan-group.net

*НАДІЙНЕ ПАРТНЕРСТВО

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ встановлені Національним банком України **з 26 квітня 2012 року**

USD 798.7700 за 100 доларів США | EUR 1054.8557 за 100 євро | RUB 2.7265 за 10 рублів / AU 131098.13 | AG 2466.60 | PT 123809.35 | PD 53437.71 за 10 тройських унцій

З ПЕРШИХ ВУСТ

«Ми очікуємо, що бюджетну компенсацію втрат озимих зернових виробники зможуть отримати вже у травні»

Міністр аграрної політики і продовольства Микола ПРИСЯЖНЮК

Якою буде структура посівів у 2012 році та коли аграрії зможуть отримати компенсацію втрат посівів озимих? Які прогнози щодо експорту зернових і будівництва елеваторів — про це «УК» поцікавився у міністра аграрної політики і продовольства Миколи ПРИСЯЖНЮКА.

УК Перший етап весняно-польових робіт наближається до завершення. Чи не могли б ви підбити його підсумки? Чи був він вдалішим порівняно з минулорічним? Чи вдасться уникнути надмірних посівів технічних культур?

— Сільгосппідприємства 18 регіонів справді на завершальній стадії першої частини весняно-польових робіт. Вони посіяли на 3,6 млн га ранніх зернових, або 97% від прогнозу. Загалом ярі зернові та зернобобові культури посіяні на 4,4 млн га, або 48% від прогнозу (при плані у 9,1 млн га). Цього року ми очікуємо збільшення посівів кукурудзи — до 4,5 млн га. Зокрема, збільшення очікується за рахунок пересіву загиблих озимих. Наразі посів виконано вже на 16% площ від прогнозу.

Щодо технічних культур, то тут питання залишається на порядку денному. На сьогодні наближається до завершення посів цукрових буряків, які зайняли 387 тис. га площ, а це 71% прогнозу. Соняшнику посіяно 26% від прогнозу — на 1 млн га, сої — на 110 тис. га (9%). Хочу тут зауважити, що на сьогодні сільгоспвиробники, визначаючись щодо посіву тієї чи тієї культури, наприклад, соняшнику чи кукурудзи, часто віддають перевагу останній. Бо ціна на неї тримається на досить високому рівні, а це, в свою чергу, дає надію сподіватись на досить непоганий прибуток. Крім того, міністерство радить сільгоспвиробникам використовувати в сівозміні інші прибуткові культури: сорго, сою та низку круп'яних культур.

Сьогодні АПК є локомотивом економічного розвитку України, і якщо ми динамічно його розвиватимемо, це дасть можливість і поштовх для зростання інших галузей.

УК Як відомо, цього року держава виділила 300 млн грн на пересів озимих. Скільки подано заявок на компенсацію втрат і чи задоволені вони? Коли гроші надійдуть до аграріїв?

— Так, враховуючи кліматично важкі умови осінньої сівби та перезимівлі, значні площі озимих культур підлягають пересіву. А ті, що відновили вегетацію, потребують додаткового удобрення і захисту від хвороб та шкідників. Відповідні рекомендації наші науковці направляють до регіонів. Підживлення озимих на сьогодні вже виконано на 103% від прогнозу.

Загалом пересів загиблих посівів здійснено вже на площі 624 тис. га, або 36% прогнозу. Для часткової компенсації втрат аграріїв у березні уряд прийняв рішення про виділення 300 млн гривень. Нещодавно прийнято рішення з уточнення порядку використання цих коштів. Так, термін подачі документів до районних комісій було продовжено до 1 травня та встановлено виплати у розмірі 150 грн/га. На сьогодні рішення про відшкодування прийнято по 245 підприємствах. Загальна площа загиблих посівів до відшкодування становить 82,2 тис. га. Загалом подано заявок на відшкодування від 683 підприємств на 223 тис. га. Ми очікуємо, що бюджетну компенсацію втрат озимих зернових виробники зможуть отримати вже у травні.

УК Окремі експерти натякають на корупцію з реалізації цієї допомоги. Адже чимало аграріїв відмовились від неї через надмірну бюрократизацію механізму, побори і перевірки сільгосппідприємств Держсільгоспінспекцією щодо витрати коштів, які вони ще не отримували. Що можете сказати з цього приводу?

— Звичайно, використання коштів, що виділяються, буде проконтрольовано, щоб уникнути зловживань. У доопрацьованому урядом порядку нарахування коштів враховано проблемні моменти, що виникли на початку отримання заявок на відшкодування. Зокрема, уточнено, що бюджетні кошти спрямовуватимуть на компенсацію понесених витрат. Крім того, вилучено абзац щодо нецільового використання бюджетних коштів і визначено, що вимога щодо посіву насінням не нижче другої репродукції стосується лише озимих зернових культур.

УК В одному з нещодавніх інтерв'ю ви заявили, що за 2–3 роки вдасться збудувати необхідну кількість елеваторів. Уточніть, будь ласка, скільки саме і на які обсяги зберігання зерна? Їхнє будівництво якось стимулюватимуть, як свого часу овочесховищ і оптових ринків, чи все це здійснюватимуть за кошти інвесторів?

— В умовах збільшення урожаю зернових однією із важливих проблем є зберігання зібраного врожаю. Обсяг нині діючих сертифікованих елеваторів — близько 32 млн тонн, а є потреба у будівництві ще 30 млн тонн додаткових площ. Отже, слід додатково звести 200 лінійних і 2 портових елеватори. На сьогодні розробляють механізми стимулювання залучення приватних інвестицій та механізмів держпідтримки на їх будівництво.

УК А які перші результати програми з будівництва овоче-, картопле-, фруктосховищ?

— Торік було розпочато будівництво 42 овочесховищ (загальною ємністю 239 тис. тонн), із них із застосуванням новітніх технологій — 34 (209 тис. тонн), 36 картоплесховищ (на 133 тис. тонн), із них новітніх — 27 (111 тис. тонн), 23 фруктосховища (на 45,7 тис. тонн), із них сучасних — 19 (41,4 тис. тонн). У 2012–2013 роках плануємо ввести в експлуатацію ще 83 овочесховища (933 тис. тонн), 45 картоплесховищ (248,3 тис. тонн), 43 фруктосховища (96,9 тис. тонн).

УК Експорт зернових останніми місяцями посилено. Скільки вже вдалося продати зерна за кордон, чи вкладаємось у плани з експорту?

— З початку маркетингового року (МР) фактично проекспортовано 17,4 млн тонн. Зокрема, пшениці — 4,3 млн тонн (продовольчої — 2,4 млн), ячменю — 2,3 млн і кукурудзи — 10,6 млн. Відповідно до балансів, можливості експорту до кінця МР оцінюють у 8,5 млн тонн.

Практично всю держпідтримку АПК у рамках бюджету-2012 буде спрямовано фермерським господарствам та одноосібникам.

Перехідні запаси зернових на початок нового МР, залежно від темпів їх експорту до кінця поточного року, можуть становити до 11 млн тонн. Такі обсяги перехідних запасів зумовлять збереження цінової ситуації і на ринку зернових, і на ринку хліба та хлібопродуктів. Також, за прогнозами, урожай у 2012 році може становити 45–50 млн тонн. Таким чином пропозицію зернових у наступному МР можна прогнозувати у межах від 54 до 61 млн тонн. А при потребі внутрішнього споживання у 2012/2013 — 27,6 млн тонн, кінцеві запаси зерна у 2012/2013 МР знизяться до традиційних 6 млн тонн.

Тож наступний зерновий рік буде досить непростим — прогнозовані обсяги експорту вимагатимуть координації роботи і мобілізації ресурсів усіх ланок просування зерна від виробника до зовнішніх споживачів. Прогнозовані обсяги експорту зернових культур у 2012/2013 році оцінюють у обсягах від 20–25 млн тонн. Із вказаних можливих обсягів експорту пшениця може становити від 6–10 млн тонн, кукурудза — 11,5–12,5 млн тонн, ячмінь — 3,7 млн тонн.

Галина ІЩЕНКО,
«Урядовий кур'єр»

Українська пшениця «проросте» в Чикаго

Вікторія КОВАЛЬОВА,
«Урядовий кур'єр»

МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ. На Чиказькій товарній біржі (CBOT) 6 червня почнуться торги ф'ючерсом на причорноморську пшеницю. Ці торги проведе оператор американських товарно-сировинних бірж CME Group (Chicago Mercantile Exchange Group). Запуск ф'ючерсної торгівлі причорноморською пшеницею (зерно, що постачається з Росії, Казахстану та України) здійснюється в рамках меморандуму про взаєморозуміння з Кабінетом Міністрів України та товарною біржею «Українська ф'ючерсна біржа», підписаного в травні 2011 року в Києві.

Згідно з повідомленням CME Group, з липня 2012 року ф'ючерс на причорноморську пшеницю буде включений у лістинг CBOT і доступний для електронних торгів на платформі CME Globex. Ф'ючерсний контракт номінований в доларах США, його обсяг становить 136 тонн. Постачання пшениці здійснюватиметься в один із румунських, українських чи російських портів на Чорному морі.

«Сьогодні Україна — єдиний великий експортер зернових, де немає ф'ючерсу на пшеницю», — підкреслив в інтерв'ю «УК» керівник аналітичного департаменту ТОВ «КУА «ІТТ-Менеджмент» Віталій Мурашкін. На його думку, введення ф'ючерсу на пшеницю навряд чи значно вплине на вітчизняних аграріїв найближчим часом: дрібні аграрії самостійно не зможуть вийти на Чиказьку біржу, а великі вже зараз орієнтуються на ціну американської пшениці на тій біржі.

За словами В. Мурашкіна, цей ф'ючерс зможе стати інструментом хеджування ризиків у разі, якщо ціни американської та української пшениці значно відрізнятимуться. «В Росії проект з організації торгів на ринку агропродукції реалізується на біржі РТС-ММВБ спільно із Санкт-Петербурзькою біржею, яка є організатором торгів. Для України поштовх до розвитку вітчизняного фондового ринку, залучення грошей у нього може бути в разі організації аналогічних ф'ючерсів на базі «Української біржі» — біржі «ПФТС» і однією з аграрних бірж», — вважає експерт.

На думку керівника аналітичної служби інформаційного агентства АПК-Інформ Родіона Рибчинського, запуск ф'ючерсу на причорноморське зерно на Чиказькій біржі є серйозним кроком на шляху формування традиційного для більшості розвинених аграрних країн зернового ринку в Україні. Питання лише в тому, наскільки цей інструмент (ф'ючерс) буде сприйнятий основними учасниками ринку — сільгоспвиробниками. Чи будуть вони йому довіряти і чи користуватимуться? На його думку, трейдерам цей інструмент добре знайомий, і вони періодично ним користуються, «а ось донести його значення і необхідність саме для агрокомпаній — буде завданням №1».

17,3 млн тонн

зернових експортувала Україна з початку маркетингового року (липень 2011 — червень 2012 рр.) станом на 23 квітня. Це на 88,7% більше порівняно з показником на аналогічну дату минулого МР

Як заявив керівник департаменту сільськогосподарської продукції та альтернативних інвестицій CME Group Тім Андресен, нині більш ніж коли-небудь світ розраховує на Чорноморський регіон у виробництві пшениці й інших зернових для задоволення світової потреби в продовольстві, що дедалі зростає. За даними CME, на Чорноморський регіон припадає понад 20% з 140 млн тонн пшениці, які щороку експортуються по всьому світу. У 2011/12 маркетинговому році регіон має всі шанси посісти друге місце з експорту зерна у світі, поступившись лише США.

Селяни заробили понад 7,6 млрд грн на оренді

ГРОШІ. У І кварталі цього року в Україні нараховано орендну плату понад 7,6 млрд грн, середній розмір її становить 443 грн за гектар, повідомляє прес-служба Держземагентства. За оренду земельних ділянок і земельних паїв орендарі вже виплатили 26,4 млн грн, або 0,3%.

Власники паїв уклали 4,6 млн договорів оренди. З них: на 1–3 роки 251,4 тис. договорів — 5,5 % їх загальної кількості; на 4–5 років 1,9 млн, або 42,2% загальної кількості. На 6–10 років підписано 1,8 млн договорів оренди — 39,1% і понад 10 років — 608,3 тис. договорів, або 13,2% їх загальної кількості. На сьогодні зареєстровано близько 4,4 млн договорів оренди. Площа таких земельних ділянок та земельних паїв становить 17,3 млн гектарів.

ПОСІВНА-2012

300 млн грн виділила цьогоріч держава на компенсацію втрат аграріями посівів озимих. На початок березня площі втрат оцінювались Мінагропродом у 3,5 млн га, та завдяки сприятливим погодним умовам деякі посіви вдалось реанімувати, тож під пересів підпало 2,1–2,2 млн га. Щоправда, як зазначають власкори «Урядового кур’єра», господарства не поспішають вишиковуватися в чергу на відшкодування. Бо механізм його надто вже складний і непевний.

Фото УНІАН

Давати треба так, щоб можна було взяти

ДОСЛІДЖЕННЯ. Власкори «УК» з’ясовували, як проходить посівна в регіонах, чи виділяється компенсація на втрачені посіви озимих зернових і яким буде врожай-2012

Порожню руку допомоги — селянам

ОДЕЩИНА

Першу перемогу в боях за врожай аграрії області планують здобути 9 травня. Вже нині посіяли всі ранні зернові та зернобобові. Залишилися кормові, круп’яні культури та овочі. Провідні господарства на півдні регіону відсіялися повністю. «Проблем із добривами та пальним не було, — зазначає начальник головного управління агропромислового розвитку облдержадміністрації Анатолій Новаковський. — Їх купували переважно ті, хто мав обігові кошти».

У господарствах кажуть, що вартість цих ресурсів мало змінилася порівняно з 2011-им, та придбати їх виключно за власні кошти вдається мало кому. Селяни вже взяли у банках 140 млн грн кредитів із 300 млн, необхідних для весняно-польових робіт у регіоні. Вірогідно, отримають і решту. А ось таким резервом, як бюджетне відшкодування за знищені негодою посіви, господарства користуватися не поспішають.

— Не хочеться мати справу з державою, — каже Герой України, директор АТ «Агрокомпанія «Свобода» Володимир Видобора. — Вас просто замордують перевірками та паперами.

Втрати лише на вимерзлому ріпаку, посіви якого тут пустили під культиватори ще восени, на думку керівника підприємства, становлять приблизно 700 тис. грн. Про їхнє часткове відшкодування бюджетним коштом Володимир Деонисович і чути не хоче: «Торік ми мали необережність здати державі зерно. То нас так перевіряли, що були не раді тим грошам, коли їх отримали. Краще безплатно віддати, аніж заводитися з державою».

Ситуація ця не є унікальною і притаманною лише міцним господарствам. Хоч в області вимерзло 23% ранніх зернових та до 70% ріпаку (190 та 70 тис. га відповідно), господарства не вишиковуються в чергу на відшкодування. «Не всі звертаються, — зауважує А.Новаковський. — Там же жахливі умови: якщо десь знайдуть якесь рішення, що дасть змогу говорити про фіктивну інформацію, то позбавлять фінансової підтримки з бюджету за усіма напрямками на три роки. І це крім того, що змусять повернути кошти». До того ж, на його думку, компенсаційні кошти (100–150 грн на га) не такі великі, щоб господарники ризикнули наражати себе на фіскальну небезпеку. Втім, у районах нині працюють спеціальні комісії, й вони, либонь, виявлять бодай якісь господарства, готові грати в азартні ігри з державою.

Поза сумнівом, надаючи будь-яким структурам бюджетні кошти, ретельно контролювати їх необхідно. Але ця процедура стає настільки складною та небезпечною, що зводить нанівець зацікавленість виробника у начебто запропонованій державою підтримці. І має сенс це лише тоді, коли головна мета — вдавати, що є реальне бажання підтримати сільгоспвиробника і водночас заощадити дещицю бюджетних коштів.

Ще 10 років тому це було фантастикою!

ВІННИЧЧИНА

Погода внесла корективи у хід весняно-польових робіт. На початку квітня 16 днів були дощовими і «перевиконали» місячну норму опадів майже удвічі. Та в погожі дні хлібороби виводили свої агрегати у поле і працювали ефективно. Так, вони вдруге підживлюють озимі. На сьогодні майже завершили на понад півмільйонній площі посів ранніх зернових і зернобобових. Уже посіяли 80% запланованих площ цукрового буряку, 30% соняшнику, лягає у ґрунт насіння кукурудзи. Висока продуктивність забезпечується вмінням працівників, фінансовими і технічними можливостями. Нині матеріально-технічний стан господарств такий, що область за 3–4 дні може посіяти ранні зернові. Ще 10 років тому це було фантастикою!

На проведення весняно-польової кампанії в області знадобилось 2,4 млрд грн. На 24 квітня сільгосппідприємства вже використали понад 2 млрд грн, зокрема 1,9 млрд своїх обігових. Вони залучили лише 72 млн грн кредитів, що значно менше, ніж торік. До послуг банків менше зверталися, бо, по-перше, зросла відсоткова кредитна ставка, а, по-друге, за І квартал цього року господарства області реалізували продукції на 40% більше, ніж за відповідний період 2011-го. Тож можуть розраховувати на власний ресурс.

Так, зі слів заступника головного управління агропромислового розвитку облдержадміністрації Валентини Кирилюк, погода хоч і внесла певні корективи, селяни дотримують оптимальне співвідношення у структурі сівозміни. Площа головного хліба — озимої пшениці — залишилася на торішньому рівні. Трохи збільшилося поле під зерновими за рахунок розширення площ під кукурудзою. На 19 тис. га зросте поле під цукровими буряками (до 94 тис. га).

Посіви озимої зернових, якими засіяно майже 410 тис. га (з них 351 тис. га — пшениці), перебувають у доброму і задовільному стані. Хоча, на жаль, з них загинуло 14 тис. га, а також 30 тис. га озимого ріпаку. Ці площі засіяли ярим ячменем, кукурудзою, соєю та соняшником.

Щоправда, заявки на державну компенсацію втрат озимих зернових станом на 20 квітня подали лише 25 господарств (на 3,4 тис. га, або майже 24% від загального обсягу). Чому не на всі 14 тис. га? Одні тому, що не зареєстрували договори оренди паїв у Держземагентстві чи не були внесені в автоматизовану систему даних (що не завжди залежало від них). Інші не стали чекати держдопомоги. Бо поки б її отримали, пересівати поля довелося б аж у травні.

Тож хоч область і посіє ярі трохи з корегуванням оптимальних строків, зерна буде вироблено понад 4 млн тонн, не менше, ніж торік, запевнив начальник головного управління агропромислового розвитку облдержадміністрації Микола Неїлик. Ці обсяги — одні з найкращих у країні.

Стихія не стихія, а сіяти треба

ЧЕРНІГІВЩИНА

На полях і нивах нині відчувається певна напруга. Винна погода: впродовж другої декади квітня тут випало 118-345% норми опадів. Це дещо затримало сівбу ранніх ярих, а тим часом настала пора технічних культур — соняшнику, кукурудзи на зерно, цукрового буряку. Ця накладка завдала працівникам сільгосппідприємств клопоту. Та аграрії тримають ситуацію під контролем: щоденно в полі працюють до 2,5 тис. агрегатів, половина з них — у дві зміни та цілодобово. Ще залучено 164 механізатори та 75 тракторів з промислових підприємств і організацій.

— Хлібороби у ці дні намагаються задіяти всі резерви, адже недаремно кажуть: кому болото, а кому — золото. Кинуте у вологу землю зерно дає дружніші сходи. Чим раніше воно зійде — тим більше сонячної енергії йому дістанеться. А саме від цього залежить якість зернових нового врожаю: кількість білка, клейковини, мінеральних речовин, вітамінів, — каже начальник відділу організації виробництва та маркетингу продукції рослинництва головного управління агропромислового розвитку облдержадміністрації Тетяна Мілютенко.

Прикметно, що в поліській зоні навчилися протистояти непередбачуваним кліматичним умовам. Багаторічний досвід свідчить, що там, де дотримуються високого агротехнічного рівня, мають і відповідну віддачу. Тож одним із першочергових заходів весняно-польових робіт було перше підживлення озимих. Здійснювали його з повітря, залучивши до цієї справи полтавську та сімферопольську сільськогосподарську авіацію, силами якої міндобривами оброблено понад 224 тис. га площ. На кожен гектар внесено 44 кг поживних речовин. Незначна затримка із цією роботою відбулася через надмірне зволоження верхнього шару ґрунту на невеликій частині посівів у північних районах. Та до завершення формування колосистості підживлення здійснять тричі.

Загалом, на весняно-літній період аграрії області придбали 113% міндобрив до потреби. Не гірша ситуація з дизпальним і бензином.

— У сільгосппідприємствах регіону щороку набуває дедалі більшого поширення впровадження енергозберігаючих технологій обробітку ґрунту та посіву, що дає значну економію паливно-енергетичних ресурсів. Для цього застосовуються 1,4 тис. агрегатів поверхневого обробітку, в тому числі 600 високопродуктивних багатоопераційних та 42 грунтообробно-посівні агрегати для прямого посіву, — розповів начальник головного управління АПК облдержадміністрації Анатолій Максак.

Загальна посівна площа всіх сільгоспкультур під урожай-2012 прогнозується в обсязі 1094,0 тис. га, що майже на 19 тис. га більше, ніж торік. При цьому на 7 тис. га збільшено посіви зернових. Хлібороби планують закріпити власний минулорічний рекорд і в нинішньому сезоні: виростити та зібрати не гірший урожай зернових, ніж торік.

Собівартість урожаю буде вищою

РІВНЕНЩИНА

Область завершила посів ранніх ярих зернових — цьогоріч вони зайняли 78 тис. га площ. Ще на 22 тис. висіяли цукровий буряк, що на 25 квітня становить 85% до запланованого. Розпочато сівбу пізніх культур — кукурудзи на зерно та сої. Натомість озимі підживлено на всій площі. У посівну-2012 залучено 52 млн грн кредитних ресурсів, що на 20 млн більше, ніж торік. Добрива від «Рівнеазоту» цього року, на відміну від попередніх, теж без черг: бери стільки, скільки хочеш.

Ось так, начебто цілком справно, свідчить офіційна статистика. Та варто лише поставити запитання, а що ж стоїть за цифрами, то починаєш співчувати людям, які працюють на землі. Бо такого важкого весняного дня, що має прогодувати і їх самих, і нас, городян, упродовж року, уже й не пригадують.

Не треба бути аграрним експертом, щоб побачити, як зросли ціни на пальне: дизпаливо дешевше, ніж 10,10 грн за літр, уже не знайдеш на жодній заправці краю. «Доступні» добрива (наприклад, найпоширеніша аміачна селітра) коштують у «Рівнеазоті» від 3,3 тис. грн за тонну. А відсоткові ставки по тих мізерних кредитах, які надали на посівну банки, коливаються від 17 до 25% річних.

— Ось на таких умовах, без жодної держпідтримки, працюють наші аграрії, — каже голова обласної асоціації фермерів та приватних землевласників Дмитро Українець. — Нині фермери садять ще й картоплю та овочі — адже саме вони і приватні селянські господарства стовідсотково забезпечують ними внутрішній ринок. З трибуни з’їзду фермерів у лютому я звертався до двох міністрів — економіки та агропромислового розвитку: дайте нам прогнозовану аграрну економіку, щоб селяни мали де подіти вирощене важкою працею.

Адже торішній врожай довелося збути нижче від собівартості або ж згодувати худобі. Та чи почують? Цієї весни до проблем, що й без того сплелися міцним вузлом, додалася ще одна — реєстрація договорів оренди паїв. Раніше це відбувалося у сільраді й нічого не коштувало орендареві. Тепер, відповідно до законодавчих змін, договори мають реєструватися лише у відділах та управліннях земресурсів, а для цього паї мають бути відведеними в натурі й мати кадастрові номери. В області ця робота ще триває, а сіяти треба вже сьогодні.

— Відповідно, за реєстрацію кожного договору оренди я маю сплатити майже 400 гривень, — розтлумачує голова ФГ «Надія», що в Острозькому районі, Володимир Гончарук. — У мене 100 паїв — це 40 тисяч гривень. Де одразу взяти їх фермерському господарству, коли за пальне, добрива, насіння треба викласти величезні гроші? За 19 років, що я фермерую, такої важкої посівної не пригадую: щодня, як на передовій. Не знаю, для чого було ускладнювати й без того нелегке фермерське життя, коли на рівні сільради все відбувалося без жодних проблем?

— Але ж ви сієте?

— А що нам, селянам з діда-прадіда, робити? Ходимо в останніх штанях, але сіємо. Адже болить душа за землю, не можемо допустити, щоб вона облогувала…

Що ж будемо мати, як мовиться, на виході?

— Чітку відповідь на це запитання сьогодні дати складно, — каже аграрний експерт Микола Грищенко. — Зрозуміло одне: собівартість майбутнього врожаю буде вищою, ніж торік. А ціна залежатиме від кількох факторів: урожайності культур, кон’юнктури ринку і, так би мовити, поведінки держави.

Добірку готували Іван ШЕВЧУК, Інна ОМЕЛЯНЧУК, Євдокія ТЮТЮННИК, Олег ЧЕБАН, *«Урядовий кур’єр»*

ПЕРСПЕКТИВА

Чим більший пул, тим менший ризик

ПЛАНИ. Держава допоможе мінімізувати ризики агровиробництва

Лариса ДАЦЮК,
«Урядовий кур'єр»

З агрострахуванням в Україні не склалося. Кілька спроб впровадити випробуваний в усьому світі механізм захисту вітчизняного товаровиробника від примх погоди не увінчався успіхом. Непростою була й доля Закону «Про особливості здійснення страхування сільськогосподарської продукції з державною фінансовою підтримкою». Ухвалений наприкінці минулого року, в січні цього він був заветований Президентом. Однак уже в лютому депутати знову проголосували за документ, а вже 2 березня глава держави підписав рамковий закон, який дає можливість для гнучкого розвитку системи аграрного страхування, не прив'язуючись до жорстких норм і правил.

Фото Олександра ЛЕПЕТУХИ

Щоб навесні від втрат не боліла голова, краще застрахуватись

Від законів до практики

Згідно з нормами нового закону, типові договори страхування розробляють для кожного страхового продукту або для окремої культури і узгоджують із Мінагропродом. Міністерство називає й ціну одиниці вирощеної продукції, яка може бути диференційована за видами, областями або природно-економічними зонами, та доводить цю інформацію до відома страхувальників і страховиків.

Нацкомфінпослуг видає ліцензії на страхування сільськогосподарської продукції з держпідтримкою тільки тим компаніям, які відповідають вимогам закону і є членами Аграрного страхового пулу. Вони ж створюють фонд покриття катастрофічних ризиків за рахунок відрахування в нього не більш як 5% зібраних платежів.

— Зацікавлені страхові компанії повинні будуть об'єднатися в Аграрний страховий пул, — пояснює заступник керівника Проекту Міжнародної фінансової корпорації «Розвиток агрострахування в Україні» Ірина Гринюк. — Адже тільки компанії — учасники пулу матимуть можливість надавати послуги аграріям за програмою держпідтримки. Причому претендент на вступ повинен відповідати низці вимог: мати досвід роботи на ринку агрострахування, утримувати окремий підрозділ з управління сільськогосподарським портфелем і штат співробітників, які розуміються на сільському господарстві, а також бути спроможним диверсифікувати свої ризики і співпрацювати з міжнародними перестраховиками.

На переконання президента Ліги страхових організацій України Наталії Гудими, ухвалення Закону «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною фінансовою підтримкою» є першим серйозним кроком в розвитку вітчизняної системи агрострахування. Передусім тому, що закон враховує інтереси всіх учасників ринку і чітко визначає роль держави в підтримці цього виду послуг, роблячи його доступним для аграріїв, зрозумілим і відповідальним для страховиків, а значить — масовим.

Щоправда, очільниця ЛСО зазначає, що на цьому ринку бракує фахівців. Немає навіть достовірної статистики, без якої доводиться рухатися навмання. Тож ухвалення закону, який став першим, але таким важливим кроком у формуванні системи агрострахування в Україні, спонукає до таких кроків: прийняття нормативно-правових актів, створення відповідних страхових продуктів. Оскільки ці питання курують Кабінет Міністрів, Мінагропрод і Нацкомфінпослуг, то від того, наскільки ефективно взаємодіятимуть державні органи і страховики, залежатиме, як швидко і раціонально впровадять у життя норми, передбачені законом.

Відшкодування збитків як стимул

На переконання керівника проекту Міжнародної фінансової корпорації «Розвиток агрострахування в Україні» Гарі Роше, те, що цей вид бізнесу в Україні залишається на досить низькому рівні (у межах 5–7%), істотно гальмує розвиток аграрної галузі, в якої самою природою закладений високий потенціал. Однією з головних причин такої ситуації він називає обмежені фінансові можливості українських сільгоспвиробників. Допомогти їм у вирішенні цього питання може і повинна держава. Для неї це посильна ноша навіть за нинішніх складних економічних умов. Варто державі виділити на страхування, що субсидується, хоча б 20 млн грн, а сільгоспвиробникам заплатити свою частину премії, сума відповідальності страхових компаній може зрости до 800 млн.

> Варто державі виділити на страхування, що субсидується, хоча б 20 млн грн, а сільгоспвиробникам заплатити свою частину премії, сума відповідальності страхових компаній може зрости до 800 млн.

До того ж, державна допомога спроможна здешевити цей процес, зробити його доступнішим, адже вже самою своєю участю не просто впливає на якість послуг, що надаються на цьому ринку, а й стабілізує фінансові потоки, що спрямовуються на підтримку і подальший розвиток сільськогосподарської галузі.

— Участь у процесі страхування, — наголошує Г. Роше, — вигідна всім сторонам (зокрема й державі як посередникові). Залучення її до приватно-партнерських відносин дасть змогу перекласти частину відповідальності за збиток, завданий природою, на плечі страховиків і перестрахувальників, а не відшкодовувати його за рахунок платників податків.

Розбудувати вітчизняну систему мінімізації агроризиків допоможуть фахівці проекту МФК. Вони надають кілька стандартних страхових продуктів, у яких конкретно визначені обов'язки сторін, чітко прописані процедури прийому посівів на страхування, врегулювання збитків, використання єдиних базових тарифів, порядок отримання страхових платежів. Такий механізм вибиває грунт із-під ніг корупціонерів.

— Якщо чітко прописати і стандартизувати процес укладення договору, отримання страхових відшкодувань і компенсацій від держави, — переконана Наталія Гудима, — ситуацію на цьому ринку можна змінити на краще. Однак кількість страховиків, що надають послуги сільгоспвиробникам, загалом одразу не зміниться. Як і раніше, активними гравцями на ринку залишаться 10–15 компаній. На жаль, стрімкого зростання в 2012 році на ринку агрострахування у зв'язку з ухваленням профільного закону чекати не варто. Досвід інших країн показує, що успіх можливий тільки за умови послідовної й поступової роботи.

Правила поведінки відрегулює ринок

— За аналогією розвивалися системи агрострахування США і Канади, — солідаризується з колегою Ірина Гринюк. — Доки тамтешній ринок перебував у зародковому стані, включалися ринкові механізми функціонування та лояльне ставлення держави щодо регулювання правил поведінки ключових гравців. А коли ринок сам себе відрегулював, державний контроль посилився, але лише в рамках виваженої політики стосовно використання держбюджету і допомоги виробникам. Напрями, прописані в українському законі, якраз і дають можливість як включити ринкові механізми становлення системи агрострахування, так і проводити зважену державну політику, спрямовану на убезпечення аграріїв від погодних ризиків.

Нинішня державна політика, спрямована на реформування сільськогосподарського сектору та нещодавно ухвалений закон вселяють надію. Україна може повторити приклад Туреччини, де за 4 роки було створено потужну платформу для підтримки виробників за допомогою системи агрострахування.

Однак для цього треба у найстисліші терміни провести велику підготовчу роботу, оскільки планується надавати субсидії на компенсацію частини премій вже восени цього року. Окрім формування агрострахового пулу та механізму надання субсидій, слід створити бази даних і механізми суворої звітності. Основний принцип — кожен має займатися своєю справою: виробник — вирощувати врожай, держава — формувати виважену політику його захисту, страховики — надавати сервіс і проводити виплати.

КОМПЕТЕНТНО

Володимир ЛАПА, генеральний директор Українського клубу аграрного бізнесу:

— У всіх країнах, де розвинене аграрне страхування, його підтримувала держава (принаймні на перших порах). Іншого способу започаткувати дієвий механізм убезпечення сільгоспвиробників у національних масштабах не існує. Якщо посилатися на класифікацію Світової організації торгівлі, то витрати на цю сферу належать до так званої «зеленої скриньки» і за правильної організації не обмежуються у фінансуванні.

Щодо досвіду, який має Україна, то він різний. Є позитивні напрацювання, однак чимало й того, що не влаштовувало учасників ринку. Скажімо, аграрії не завжди були впевнені, що отримають відшкодування згідно з угодою. Та й страхові компанії часто виявляли невдоволення обсягами страхування. Тобто нині є розуміння того, що всі учасники процесу потребують якіснішої системи агрострахування. Зокрема й держава, в якої щоразу «болить голова», де взяти бюджетні кошти на відшкодування збитків, завданих селу в разі несприятливих погодних умов.

Із того, що необхідно для функціонування вітчизняного агрострахування і що вже зроблено, я б відзначив відповідну законодавчу базу та методологічні напрацювання, підготовлені у співпраці з фахівцями Міжнародної фінансової корпорації. Передусім ідеться про типовий контракт страхування за основними сільськогосподарськими культурами, який дає надію виробникові бути впевненим у тому, що його не ошукають. Адже не секрет, що юридична грамотність на селі невисока. Тому так важливо запропонувати типовий документ, у якому не буде суперечливих моментів, а ризики — зведені до мінімуму.

Якщо вдасться об'єднати законодавчі передумови з волею влади та бажаннями приватного бізнесу, можна розраховувати на істотне поліпшення ситуації у сфері аграрного страхування.

Іван ТОМИЧ, голова Асоціації сільськогосподарських кооперативів:

— Одне з проблемних питань у новітній історії сільгоспвиробництва, що погано врегульоване як на практиці, так і в законодавстві, це агрострахування. Нинішні законодавчі ініціативи лише стимулюють зміни. Насправді все залежить від того, чи буде підведено під ці зміни фінансову базу. Зокрема чи буде передбачено у бюджеті кошти на відшкодування частки страхових платежів. Як показала практика попередніх років, тільки за таких умов механізм буде дієвим.

Та й загалом до розв'язання проблеми агрострахування слід підходити комплексно. Маю на увазі як роботу самих страхових компаній (організаційну, методичну, фінансову, кадрову), так і аграріїв, які отримують менше 20% страхових платежів на господарства, що зазнали стихійного лиха. Іншими словами, є високий рівень недовіри у сільгоспвиробників. Тому потрібен системний підхід як з боку страхових компаній, так і держави та сільгоспвиробників.

Окрім того, ще має бути й перестрахування, яке істотно знизить ризики. Окремі точкові виправлення результату не дадуть. Адже ситуація нині складна: зі ста середніх та дрібних товаровиробників лише два-три беруть участь у страхуванні. Тож без фінансової підтримки держави не обійтися. Але в цьогорічному бюджеті жодної копійки на компенсацію не передбачено, а в парламенті лише тривали розмови про можливе виділення коштів під час внесення змін до бюджету-2012, однак про конкретні суми не йшлося.

Експортувати еліту краще, ніж фураж

ПЕРСПЕКТИВА. За три роки в країні збудують 20 сучасних насіннєвих заводів

Олександр ОХОТА
для «Урядового кур'єра»

Це дасть можливість заповнити внутрішній ринок власним якісним насінням, зменшити його імпорт і збільшити експорт. Адже дотепер аграрії змушені були купувати посівний матеріал переважно за кордоном, при цьому ніхто не був застрахований від його браку. Про те, як у подальшому розвиватиметься цей ринок, що стримує прихід інвестицій у нього та інші проблеми, з якими стикається галузь, «УК» розповіли експерти.

Виробництво насіння в Україні у 2010 році, тис.тонн

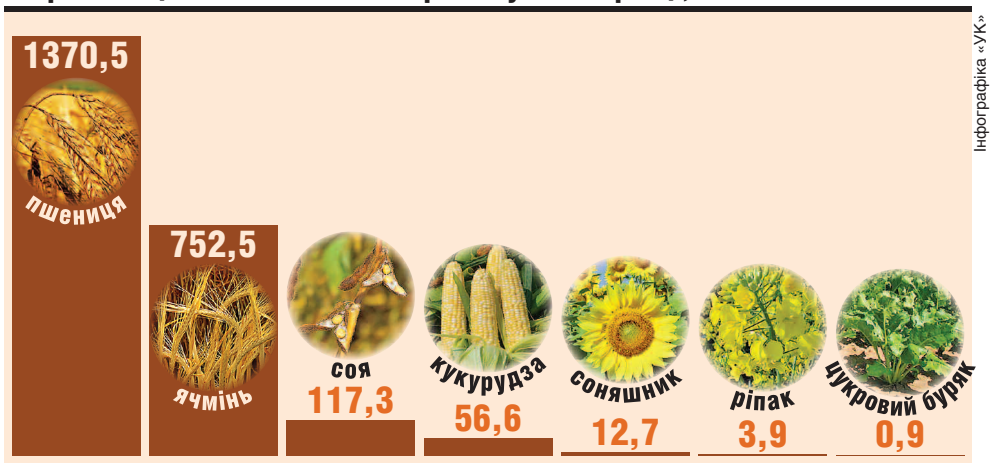

Інфографіка «УК»

За даними Українського клубу аграрного бізнесу

Українську селекцію визнали у світі

— Маючи добрі сорти і гібриди, розроблені вітчизняними вченими, ми не могли їх реалізувати, бо насіння не відповідало вимогам калібрування, обробки тощо — розповідає перший заступник міністра аграрної політики та продовольства, президент Національної аграрної академії наук (НААН) Микола Безуглий. — Довести насіння до товарного вигляду можна лише на заводських лініях, тому було вирішено будувати такі заводи за допомогою інвесторів. Взамін останнім запропонували оренду цілісних майнових комплексів агропідприємств НААН, що надаватиметься на конкурсній основі.

«Ми плануємо, що умовою оренди для інвесторів буде будівництво насіннєвих заводів», — пояснив особливості державно-приватної співпраці перший заступник міністра, повідомивши, що конкурс може бути оголошений уже за 3–4 місяці.

Крім того, академія підписала меморандум про співпрацю зі світовими насіннєвими лідерами «Піонером» і «Монсанто». Планується спільне створення сортів і гібридів та відкриття селекційних лабораторій з генно-інженерного конструювання і біотехнологічного впровадження нових сортів-гібридів. Нещодавно на НААН вийшла ще й компанія «Лімагрейн», що забезпечує насінням пів-Європи і всю Латинську Америку. Вона просить дозволу на розповсюдження українських сортів зернових, зокрема озимої пшениці, у всьому світі й готова віддавати українській стороні 50% прибутку від їх реалізації. Підписання таких контрактів — це визнання потенціалу української науки, наголосив М. Безуглий.

На уточнююче запитання, чи не стануть ці домовленості згодом кроком до монополізації ринку, він упевнено відповів: «Відповідні досягнення можна мати, лише конкуруючи з найкращими розробками світового рівня. Якщо вітчизняна наука замкнеться в шкаралупі національних меж, то рано чи пізно втратимо ринок. Я, безумовно, проти іноземної експансії, але 20–25% насіння кожної культури іноземної селекції є цілком допустимим».

Що гальмує прихід інвестицій?

Уже сьогодні приєднання України до двох із семи схем сортової сертифікації Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та акредитація лабораторії Укрдержнасінспекції в міжнародній організації з визначення посівних якостей насіння (ІСТА) дає свої плоди. Вітчизняні виробники отримали міжнародні сертифікати, а, отже, й право продавати насіння у понад 70 країн світу, повідомив голова Держсільгоспінспекції Сергій Тригубенко. За його даними, з початку 2012 року в країни ЄС уже експортовано понад 4,5 тис. тонн насіння.

— Наші експортні можливості набагато більші, та для цього треба адаптувати законодавство до міжнародних вимог, — констатує він, — впровадити європейську систему контролю якості насіння у частині його сертифікації, лабораторного сортового контролю, атестації суб'єктів господарювання на право виробництва насіння та садивного матеріалу, ведення реєстру його виробників тощо.

Це підтвердив і виконавчий директор Насіннєвої асоціації України Валерій Хаджиматов. За його словами, невідповідність системи сертифікації нормам ЄС гальмує прихід інвестицій у цю галузь.

— Будівництво насіннєвих заводів декларується вже чотири роки, а віз і нині там. Міжнародні компанії, які серйозно займаються насінництвом і селекцією, справді готові будувати їх і вкладати в насінництво та селекцію великі гроші. Але вони не стануть цього робити, поки нормально не запрацює законодавче поле, — пояснив він. — Бо якщо система сертифікації не відповідатиме євростандартам, то навіть європейські компанії, які вироблятимуть насіння в Україні, не зможуть експортувати його в ЄС. Крім того, відсутність повної сортової сертифікації відлякує інвесторів і робить ведмежу послугу українським селекціонерам і насіннєвим компаніям. Через брак контролю якості на ринку часто реалізується неякісний посівний матеріал, з нижчим потенціалом, ніж заявляється. При цьому виробники майже не несуть за це відповідальності.

Перейти на євронорми — розширити ринки

З одного боку, Україна вже взяла на себе зобов'язання сертифікувати насіння на внутрішньому ринку за міжнародними правилами ОЕСР і ІСТА, а з іншого — в державі чинний старий Закон «Про насіння і садивний матеріал». Нині готуються зміни до останнього. Це відкоригує правила гри на ринку. Щоправда, і тут, як переконаний В.Хаджиматов, може бути закладена міна уповільненої дії.

— Цей закон був відпрацьований бізнесом і держструктурами, але сьогодні дуже важко передбачити, в якому варіанті його ухвалюватимуть, — зауважує експерт. — Мінагропрод вніс туди стільки правок, що ми побоюємось встановлення непрозорих відносин на цьому ринку. Фактично внутрішній ринок дарується іноземним компаніям. — Уже сьогодні за основними культурами — кукурудза, соняшник, цукровий буряк, ріпак, соя — домінують іноземні гібриди і сорти. І хоч в асоціацію входять здебільшого іноземці, я громадянин України, і хочу, щоб розвивалась українська селекція.

Робота на цьому ринку за «своїми» стандартами призводить до того, що експортуємо насіння переважно у Росію, Білорусь, частково у Туреччину замість продажу у понад 70 країн світу. Чому не налагодити європейську систему сертифікації та отримувати щорічно від експорту насіння у рази більше коштів, аніж від реалізації на зовнішніх ринках фуражного зерна? — слушно зауважує В.Хаджиматов, додавши, що Україна могла б виходити на зовнішні ринки насамперед з насінням озимих пшениць, зимостійкість яких — наш коник.

ДОВІДКА «УК»

За оцінками експертів, на вітчизняному ринку насіння щороку обертається приблизно $1,5 млрд.

На уточнююче запитання, скільки Україна могла б заробляти на роялті з огляду на те, що наука поки що не приватизована, В.Хаджиматов зазначив, що це складно порахувати, але однозначно чимало. Про це свідчить приклад одного із французьких селекційних інститутів, де він побував.

— Інститут, у якого 200 га землі, що займається тільки питаннями селекції (не торгує насінням), заробляє приблизно 5 млн євро на рік, продаючи насіннєвим компаніям ексклюзивні права на виробництво певних сортів і гібридів суперелітн на тій чи іншій території та на певний період, і 6 млн євро — на роялті, — розповів він. — Україна теж може працювати за аналогічними програмами і матиме від цього неабиякий зиск. Залишилось привести ринок до стандартів ЄС.

Кавуни і дині посунуть «борщовий набір»

Галина РАДІОНОВА
для «Урядового кур'єра»

ПРОГНОЗ. У 2012 році зростуть посівні площі під баштанними культурами на 8–10%.

— Збитковість «борщового набору» у 2011-му змушує сільгоспвиробників шукати альтернативу, і дехто з них бачить її в баштанних культурах, — стверджує експерт плодоовочевого ринку Асоціації «Український клуб аграрного бізнесу» Ігор Стрелюк. Крім того, цьому сприяє стабільна і вигідна ціна на ці культури та нові ринки збуту.

«Значну частку баштанної продукції Україна експортує. Так, у 2010 році її було вивезено майже 44 тис. тонн. Варто зазначити, що налагоджується постачання в країни Євросоюзу, де частка імпорту з країни зростає з кожним роком. З огляду на це баштанні надзвичайно перспективні», — підкреслив І.Стрелюк. Водночас експерт застеріг аграріїв: «Не можна перестаратись із розширенням площ під кавунами та динями, бо тоді неминучими будуть перевиробництво і низькі ціни».

Він також розповів, що останні 5 років динаміка виробництва баштанних культур була позитивною. За цей період їхнє виробництво зросло на понад 50%. Якщо у 2007 році в Україні виробляли приблизно 482 тис. тонн кавунів і динь, то в 2011 році виробництво баштанних культур становило понад 730 тис. тонн. Основна культура цього виду — кавун, щороку його вирощують приблизно 620 тис. тонн. Щорічне виробництво дині становить майже 110 тис. тонн.

РЕКЛАМА

Офіційні дилери CLAAS в Україні:
ТОВ «Агротехсоюз» (www.ats.in.ua): Суми: 0542 67-8277, Чернігівська обл. 04631 68-186
ТОВ «Ерідон Тех» (www.eridon-tech.com.ua): Рівне 0362 64-2566, Житомирська обл. 0412 48-0201, Черкаси 0472 71-2378, Полтава 0532 66-8552
ТОВ «Компанія «ЛАН» (www.lanclaas.com.ua): Тернопіль 0352 25-4435, Львів 0322 42-0663, Чернівці 03722 42-423, Івано-Франківська обл. 0342 58-3751, Волинська обл. 050 377-2361
Фірма «Конкорд» (www.konkord.in.ua): Київська обл. 04571 71-060, Вінниця 0432 55-6688
ТОВ «Приват Лізинг» (www.pleasing.com.ua): Одеська обл. 067 567-1270, Херсон 0552 26-4414, Хмельницький 0382 72-0080
Субдилер ТОВ «Агрофірма Добробут» (www.dobrobut.kr.ua): Кіровоград 0522 55-1266
ТОВ «Технік Машинес Інтернешенел» (www.tmi-claas.com): Дніпропетровськ 0562 35-6491, Мелітополь 0619 42-1886, Донецьк 062 338-4585, Луганськ 097 656-5565, Харківська обл. 067 656-5565,
ТОВ «Цеппелін Україна» (www.zeppelin.ua): АР Крим 050 344-7768

CLAAS

www.claas.com

ФІНАНСИ

Тест на публічність

ЗАЛУЧЕННЯ КАПІТАЛУ. Ринкова вартість агрокомпаній з активами в Україні цього року демонструє висхідний тренд

Вікторія КОВАЛЬОВА,
«Урядовий кур'єр»

«Ми щоранку молимося, щоб відбувалися нові IPO (публічні розміщення акцій компаній). Бо якщо цього року пройдуть великі IPO, буде подолана інвестиційна крига», — зізнався на бізнес-форумі «Успішний вихід українських аграрних компаній на міжнародні фондові ринки» віце-президент фондової біржі Deutsche Borse AG Штефан Хедер.

Час, коли фінансові ринки були переповнені ліквідністю, минув. Нинішній ринок вкрай жорсткий. І наразі жодна українська компанія не розмістила свої акції на іноземних фондових майданчиках. Власники компаній чекають на сприятливі фінансові умови, щоб протиснутися у жадане інвестиційне вікно. Для сільгоспвиробників такими чинниками є погода та попит на продукцію.

Ринкова капіталізація публічних компаній, що працюють в АПК України, на початок квітня становить приблизно $6,3 млрд. За січень–квітень цей показник зріс на 26%. «Інтерес інвесторів пояснюється бажанням капіталізувати переваги аграрних компаній, які вони мають порівняно з конкурентами з інших країн чорноморського регіону. Зростання їхньої капіталізації відкриває нові перспективи для вітчизняних аграріїв щодо залучення інвестицій», — підкреслює президент Асоціації «Український клуб аграрного бізнесу» (УКАБ) Алекс Ліссітса.

Крім того, останнім часом значно зростають шанси для залучення коштів не лише у великотоварних сільгосппідприємств, а й у компаній середньої ланки із земельними банками до 50 тис. га та обігом до $50 млн. Якщо раніше інвесторів цікавили лише великі диверсифіковані компанії, то сьогодні їхню увагу привертає і динамічне зростання, яке вони готові фінансово підтримати.

Динаміка змін капіталізації усіх українських емітентів, представлених на головному ринку ВФБ з моменту проведення ними IPO

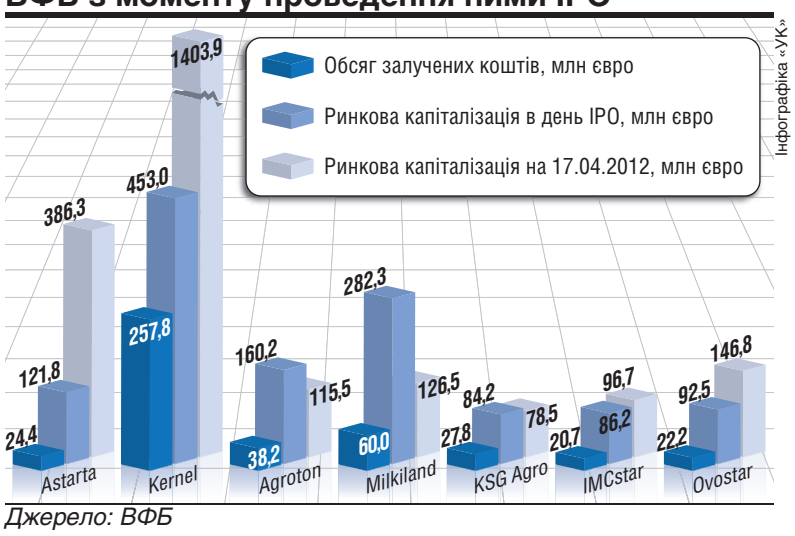

Джерело: ВФБ

Успіхи вітчизняних «ходоків»

«Капіталізація Кернела та Астарти з моменту розміщення зросла в кілька разів. Вони першими успішно розмістили залучені через IPO кошти і отримали від нього ефект у вигляді зростання обсягів виробництва», — підкреслює голова консультаційно-експертної ради компанії «ДАГДА» Віталій Шапран.

Кернел є компанією №1 із капіталізації серед аграрних компаній з активами в Україні на Варшавській фондовій біржі (ВФБ). У листопаді 2011 року на ВФБ був запущений ф'ючерс на акції Кернела. Це перший продукт на ВФБ, створений на основі акцій іноземної компанії.

Постійне і планомірне зростання демонструють акції Agroton, «Індустріальної молочної компанії» (ІМК), Ovostar. Дві останні — минулорічні «ходаки» за IPO-ресурсами. «ІМК», що спеціалізується на виробництві молока, зернових, картоплі, через розміщення на ВФБ залучила майже $30 млн, які проінвестувала у свій розвиток: збільшила земельний банк в Україні та статутний капітал. Агропромислова група компаній «Овостар Юніон» спрямувала залучені $30 млн на реалізацію інвестпрограми компанії. Як пояснили «УК», це дасть змогу вийти на новий рівень виробничих потужностей та ефективність виробництва, а також залучити акціонерний капітал для подальшого розвитку бізнесу.

Успіхи демонструють й інші агрокомпанії. Так МХП, найбільший виробник курятини в Україні (її акції котуються на Лондонській фондовій біржі (ЛФБ)), у I кварталі цього року наростила експорт м'яса птахів на 70% — до 10 тис. тонн. На думку аналітиків ІК «Драгон Капітал», потенціал росту по акціях компанії становить 52% до ціни закриття 13 квітня. Найбільший виробник цукру в Україні Астарта Холдинг, яка котується на ВФБ, планує збільшити площу посівів цукрового буряку на 15% рік до року. Такі наміри підтверджують прогнози виручки на 2012 р. обсягом $448 млн (+14% р/р). Agro Generation (Париж) торік отримала €2,344 млн чистого прибутку, що в 2,5 раза більше, ніж показник 2010 р.

Нові виклики

За сприятливої світової фінансової кон'юнктури, на ВФБ цього року очікують на IPO не менше, ніж п'яти українських компаній. Як запевняють у представництві цієї біржі, вона не відчуває перенасиченості агропропозиціями. Але ситуація на глобальних ринках не сприяє високим оцінкам, інвестори приглядаються до компаній-емітентів прискіпливіше (це стосується не тільки українських компаній з агросектору).

Проте, на думку президента Асоціації «УКАБ», ВФБ у найближчі два-три роки буде закритою для більшості українських компаній: розмістити свої акції тут зможуть лише найбільші і найліквідніші компанії. Тому, швидше за все, вітчизняні компанії спрямують свої погляди на Deutsche Borse, Лондонську, Стокгольмську та інші біржі.

«Сьогодні в Європі утворилося щонайменше три фондових центри, які готові прийняти українські аграрні компанії: Об'єднана фондова біржа Парижа, Брюсселя, Лісабона Euronext, Варшавська та Франкфуртська фондові біржі. Компаніям, які прагнуть отримати від розміщення до €100 млн, я б запропонував звернути увагу на альтернативні фондові майданчики, які працюють при кожній із бірж», — радить В. Шапран.

> Сьогодні в Європі утворилося щонайменше три фондових центри, які готові прийняти українські аграрні компанії: Euronext, Варшавська та Франкфуртська фондові біржі.

Експерти вважають, що смаки інвесторів з різних фондових майданчиків до різних показників компаній відмінні. «Коли Агротон виводили на біржу у Франкфурті (приватне розміщення у листопаді 2009 р.), а потім на IPO на ВФБ у 2010 р., я був у раді директорів компанії. У Франкфурті основні інвестори були з США і вони ставили зовсім інші питання, ніж на ВФБ. Якщо перші насамперед зважали на ефективність та економічні показники, то польські друзі цікавилися всім, починаючи від насіння якої компанії ми використовуємо, урожайністю і до боргових навантажень», — пригадує А. Ліссітса. «Я не зустрів жодного інвестора у Варшаві, який би не прочитав наш проспект. Вони вивчили його напам'ять, що довелося зробити і мені», — говорить він.

Потенційним аграрним мандрівникам за іноземним капіталом експерти радять звертати увагу на фінансові аспекти IPO. Так, вартість розміщення на Deutsche Borse становить 6–9% від обсягу розміщення, на головному ринку ВФБ — 5–6% від вартості залучених коштів, на ЛФБ — 4–5% плюс фіксована сума за лістинг. «Оскільки на Лондонській фондовій біржі розміщуються компанії з великою капіталізацією, на відміну від тих, що виходять на ринок IPO у Варшаві чи Франкфурті, суми, сплачені компаніями за розміщення на різних біржах, різняться в рази», — зауважують в ІК «Інвестиційний Капітал Україна».

«Три компанії з активами в Україні, що провели приватне розміщення на Deutsche Borse, серед яких MCB Agricole Holding (Укрзернопром Агро), опинилися нині перед дилемою, куди податися у зв'язку з оголошеним цією фондовою біржею закриттям у четвертому кварталі 2012 р. котирувального лістингу для компаній, акції яких не котируються, — розповів «УК» аграрний аналітик ІГ «Інвестиційний Капітал Україна» Павло Бідак. — Наприклад, «Mriya Agro» нещодавно заявила, що зважує два варіанти: ЛФБ і ВФБ. Sintal Agriculture Public Ltd також вирішує подальшу долю свого лістингу на ВФБ або ж на Франкфуртській. До речі, список IPO-емітентів з України у січні 2012 р. зменшився на одну компанію: Landkom International (о. Мен), що вже не котируватиметься на ЛФБ, оскільки продана шведській компанії Alpcot Agro AB».

На думку експертів, після затишшя у II півріччі 2011 року та першій половині 2012 р., на ринок IPO агрокомпанії можуть вийти восени. Серед можливих претендентів на вихід на іноземні біржі — ViOil, Valinor, які відклали публічне розміщення своїх акцій влітку 2011.

Приватні та публічні розміщення акцій українських агрокомпаній у 2005–2011 рр.

№	Назва емітента	Сума залученого капіталу, $ млн	Відсоток розміщених акцій від загальної кількості	Дата розміщення	Майданчик (Біржа)	Вид
1	Ukrproduct Group (о. Джерсі)	11,3	Н-д	Лютий 2005	Альтернативний майданчик ЛФБ	IPO
2	Astarta Holding (Нідерланди)	31,5	Н-д	Серпень 2006	ВФБ	IPO
3	Kernel Holding S.A. (Люксембург)	218,0	33%	Листопад 2007	ВФБ	IPO
4	Landkom International (о. Мен)	110,5	54,9%	Листопад 2007	Альтернативний майданчик ЛФБ	IPO
5	MCB Agricole Holding (Укрзернопром)	56,1	24,4%	Березень 2008	«Дойче Берс»	PP
6	Kernel Holding S.A. (Люксембург)	84,0	8,5%	Березень 2008	ВФБ	SPO
7	Миронівський хлібопродукт	322,0	19,4%	Квітень 2008	ЛФБ	IPO
8	Mriya Agro (Кіпр)	90,1	20,0%	Липень 2008	«Дойче Берс»	PP
9	Sintal Agriculture Public Ltd (Кіпр)	34,5	15,0%	Серпень 2008	«Дойче Берс»	PP
10	Landkom International (о. Мен)	3,5	10,0%	Березень 2009	-	PP
11	Sintal Agriculture Public Ltd (Кіпр)	13,0	17,2%	Жовтень 2009	-	PP
12	Агрохолдинг Агротон, AgrotonPLC (Кіпр)	42,0	25%	Листопад 2009	«Дойче Берс»	PP
13	AgroGeneration, SA (Франція)	17,4	25%	Березень 2010	Паризька фондова біржа Alternext	PP
14	Агрохолдинг Авангард, Avangardco Investments Public Limited	188	20%	Травень 2010	ЛФБ	IPO
15	MILKILAND N.V. (Нідерланди)	80,0	24%	2010	ВФБ	IPO
16	AGROLIGA GROUP PLC (Кіпр)	1,28	16,67%	2010	ВФБ	IPO
17	AGROTON PUBLIC LIMITED (Кіпр)	54,0	26,2%	2010	ВФБ	IPO
18	Kernel Holding S.A. (Люксембург)	81,0	-	2010	ВФБ	SPO II
19	Миронівський хлібопродукт	165,0	-	2010	ВФБ	SPO
20	OVOSTAR UNION N.V. (Нідерланди)	31,0	16,66%	Червень 2011	WSE	IPO
21	KSG Agro	40,0	33%	Квітень 2011	WSE	IPO
22	Industrial Milk Company	29,7	24%	Травень 2011	WSE	IPO

Джерело: компанія ДАГДА

SPO — вторинне розміщення акцій, PP — приватне розміщення акцій, ЛФБ — Лондонська фондова біржа, ВФБ — Варшавська фондова біржа

КОМПЕТЕНТНО

Євген ОСИПОВ,
гендиректор агрохолдингу
«Індустріальна молочна компанія»:

— Вихід на IPO — вдалий тест для компанії на публічність, транспарентність, відкритість, а також для інвесторів — стосовно довіри до неї. Україна відрізняється від будь-яких агрокомпаній у Центральній Європі тим, що власники бізнесу можуть нарощувати його ефективність і масштаби не на відсотки, а в рази. Для підтримки цього росту в майбутньому недостатньо фінансових ресурсів країни, тому українські компанії ідуть на зовнішні ринки запозичень, зокрема через продаж своїх акцій.

Андрій ДУБЕЦЬКИЙ,
виконавчий директор
Представництва ВФБ у Києві:

— Українські агрокомпанії, акції яких котируються на ВФБ — єдині великі представники аграрного сектору економіки (вони занесені до харчової галузі). Аналогічних компаній з Польщі у лістингу ВФБ немає. Незважаючи на несприятливу ситуацію на фондових ринках, їхні акції мають стабільний попит та активно торгуються. Варшавська фондова біржа — продуктивний інструмент для залучення фінансування в український аграрний бізнес, бо, по-перше, інвестори на ВФБ розуміють і готові вкладати кошти в український аграрний бізнес, а по-друге, не всі українські аграрні компанії мають достатньо високу капіталізацію для розміщення на глобальних фондових майданчиках таких, як Лондон чи Нью-Йорк. По-третє, витрати на розміщення акцій на ВФБ у кілька разів нижчі, порівняно з іншими іноземними фондовими біржами.

ДЕРЖПІДТРИМКА

Один у полі не воїн

РЕГУЛЮВАННЯ. Більшість субсидій у країні спрямовується корпоративним агрогосподарствам, а не малим та середнім виробникам

Фото Олександра ЛЕПЕТУХИ

Олена БОРОДІНА,
член-кореспондент НАН України,
для «Урядового кур'єра»

Вітчизняні агрохолдинги та нові вертикально і горизонтально інтегровані утворення вміло використовують податкові пільги, преференції, передбачені законодавчо для розвитку сільського господарства. Натомість якість життя селян щороку погіршується через консервативне ставлення до них як до «підсобних» і «неперспективних», адже вони практично не мають прямого доступу до системи держпідтримки. Їхні потреби у модернізації виробництва, отриманні справедливих цін, захисті економічних і соціальних інтересів нехтуються. Із 3,1 млн осіб, зайнятих у 2010 р. в агросекторі, приблизно 2,2 млн вважалися такими, що працюють в особистих селянських господарствах (ОСГ), і перебувають поза системою соцстрахування (статистика за 2011 р. надійде від Держкомстату лише у липні, — **Авт.**).

Механізми, що дають збій

Фермерські господарства (ФГ), зокрема великі, теж брали участь у держпрограмах сільського розвитку лише частково. З 2010 р. припинилось фінансування спеціальної програми підтримки ФГ. А значна частка, майже 500 млн грн (у середньорічному обчисленні), виділених на програми , йшла на аграрну освіту.

Через фінансову кризу та потребу виконання вимог СОТ, обсяги бюджетного фінансування села останніми роками були значно скорочені. Якщо бюджетна підтримка виробників продукції рослинництва та тваринництва у 2006–2008 рр. (погектарні виплати, виплати за наявне поголів'я та доплати за здану худобу) становила в середньому 27–30% усіх видатків Мінагрополітики (1,6–2,7 млрд грн), то в 2010 р. скоротилася до менше як 100 млн грн. Крім того, поглибилась нерівномірність і непрозорість доступу виробників до бюджетних коштів. А все через нечіткі правила надання підтримки і непрозорі механізми їх розподілу. Як наслідок, більшість субсидій отримують великі підприємства, що мають значний політичний вплив, а не малі і середні, які вносять значний внесок у формування продовольчих ресурсів держави. Так, у 2010 р. із 8,7 тис. сільгосппідприємств, зайнятих у вирощуванні культур, виробництво яких дотувалося, 68,4% зовсім не отримали дотацій і виплат. Натомість 450 найбільших підприємств (5,2%) отримали 68,5% усіх коштів.

Для здешевлення ресурсів для сільгосппідприємств і ФГ використовувалось кілька механізмів — компенсація вартості добрив, 30% компенсація вартості придбаної вітчизняної техніки (з 2002 р.), лізинг. З 2000 р. запроваджено механізм часткової компенсації ставок за кредитами комбанків, але його функціонування супроводжувалося низкою негативних явищ. По-перше, компенсація ніяк не впливала на розширення кола отримувачів кредитів. Вони були доступними лише для господарств, що могли забезпечити 100% заставу. По-друге, більшість кредитів надавалася на короткостроковий період (до року). Тому господарства часто ставали заручниками банків, бо погашення кредиту вимагало негайної реалізації продукції (одразу після збирання врожаю), як правило, за низькими цінами. По-третє, обмеження верхньої межі кредитних ставок призводило до корупції у регіональних представництвах Мінагрополітики та підписання прихованих договорів із комбанками, що підвищувало трансакційні витрати отримувачів кредитів.

Самотні сімейні ферми

З 1995–1997 рр. по 2008–2010 рр. підтримка збільшилася в усіх країнах, де розвивається ринкова економіка (in emerging economies). У 2008–2010 рр. показник оцінки підтримки виробника (ОПВ) в Україні становив 7%, що наближається до рівня підтримки США (аналогічний показник у Росії становить 22%, у країнах Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) — 20%, для країн ЄС — 27).

Показник оцінки загальної підтримки (ОЗП) у країнах ОЕСР постійно зменшується (у період 2008–2010 рр. становив 0,9% ВВП). Це свідчить не лише про політичні реформи, а й зменшення важливості агросектору для економіки загалом. У країнах, де розвивається ринкова економіка, відсоток ОЗП нижчий за країни ОЕСР, за винятком Китаю та України (у нас загальна підтримка ОЗП становить 2,1% ВВП у 2008–2010 рр.).

Водночас оцінка внутрішньої підтримки вітчизняного сільського господарства, за методикою ОЕСР, свідчить, що її рівень в Україні немалий, порівняно з іншими країнами. Але бюджетні програми реалізовувалися неефективно. Наприклад, закупівельні ціни на молоко в січні–квітні 2011 р. становили 2,2 грн/л для господарств населення та 3,5 грн/л для сільгосппідприємств, що відповідно становить 69% і 80% від мінімальної та максимальної ціни реалізації європейськими виробниками.

Отже, цей механізм виконував функцію не стимулювання нарощування поголів'я ВРХ і збільшення виробництва молока, а прив'язки сировинних зон до молокопереробних заводів і гарантував безперебійне постачання молочної сировини.

Торік бюджетна програма доплат на 1 кг молока та м'яса, проданих переробникам, також не мала стимулюючого ефекту для нарощування виробництва дефіцитної в країні молочної та м'ясної сировини. По-перше, були проблеми з наповненням спецфонду держбюджету для їх виплат. По-друге, якщо б цей фонд навіть наповнювався вчасно, програму не можна вважати стимулюючою, бо шляхом коригування цін переробні підприємства вилучають значну частину дотаційних виплат на свою користь.

Роздержавлення та приватизація землі, реорганізація сільгосппідприємств відкрили можливість для розвитку різних форм агровиробництва на засадах приватної власності. Проте через відсутність істотних інституційних змін у нових формах практично відтворювалася попередня схема організації сільгосппвиробництва, в якій головне місце відводиться великим агроформуванням, хоч формально не заперечується можливість існування сімейних (фермерських і особистих селянських) господарств.

У результаті в Україні функціонує дуальна структура агровиробництва, яка представлена корпоративним (агрохолдинги, вертикально інтегровані структури, господарські товариства тощо) та індивідуальним секторами (реальні фермери та ОСГ). За зовнішньою взаємодоповнюваністю приховується нерівноправне становище різних типів виробників, економічне і політичне домінування корпоративного сектору.

Структурні деформації у сільському господарстві та концентрація економічної влади корпоративним сектором провокує зростання сільської бідності, спричиненої перерозподілом ресурсів у процесі аграрної реформи і посилюється критичною поляризацією прибутків від сільгоспдіяльності. Тоді як економічне зростання в агросекторі виноситься в політичні пріоритети, заходи соціального включення селян, розвиток сімейного фермерства та економіки сільських громад нехтуються.

Нарощення виробництва і експорту не може розглядатися як кінцева мета розвитку агросектору. Аграрний розвиток — це таке нарощення агровиробництва, при якому вигоди від нього більш-менш рівномірно розподіляються між усіма учасниками процесу, підвищення продуктивності здійснюється безпечним для довкілля способом, а скорочення зайнятості в АПК супроводжується створенням на селі нових робочих місць. Тобто цільові установки вітчизняної аграрної політики мають змінитися.

ДОВІДКА «УК»

В Україні діють такі механізми держпідтримки: цінове регулювання; дотації; субсидії податкові і на придбання ресурсів; кредитна підтримка; фінансування загальних послуг і програми сільського розвитку.

РЕКЛАМА

Група компаній КУН заснована в 1828 р. В її складі зараз вісім заводів у Франції, США, Бразилії та Нідерландах.

КУН є першим в світі за обсягами виробництва сільгосптехніки серед компаній, що спеціалізуються на причіпному та навісному обладнанні, а саме плугів, ґрунтообробної техніки, сівалок зернових та точного висіву, розподілювачів міндобрив та розкидачів органіки, оприскувачів, подрібнювачів рослин та решток, сінозаготівельної техніки (дискових та барабанних косарок, косарок-плющилок, ворушилок, валкувачів), прес-підбирачів (рулонних з фіксованою та перемінною камерою, а також тюкових), силосорізок, техніки для ферм (видувачів соломи, змішувачів-роздавачів корму), техніки для догляду за садами, виноградниками та лісопарковим господарством.

КУН-Україна, буд. 16, вул. Мечнікова, м. Київ, 01601,
тел./факс (044) 2293875, тел. моб. (067) 2338276, (050) 3972953
www.kuhn.ua

ТВАРИННИЦТВО | РОСЛИННИЦТВО | КОМУНАЛЬНА ТЕХНІКА
be strong, be KUHN*
*будь сильним, будь з КУНом

ПРЯМА Л

«Розблокування земельних а додасть до бюджетів різних рі

Телефон «прямої лінії» «УК» щодо запровадження ринку землі та різних юридичних колізій з питань оформлення права власності на землю, орендної плати тощо за участі голови Держземагентства Сергія ТИМЧЕНКА (далі — **Т.С.**) і заступника голови Держземагентства Євгена БЕРДНІКОВА (далі — **Б.Є.**) буквально розривався. Чимало запитань наші читачі надіслали й на електронну скриньку «УК». Найцікавіші і найрезонансніші публікуємо, на інші представники земельного відомства пообіцяли відповісти письмово.

ДОСЬЄ «УК»

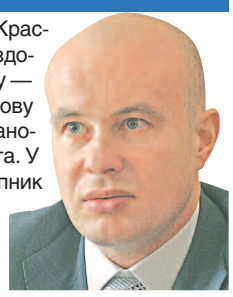

Сергій ТИМЧЕНКО. Народився 29 липня 1972 р. в м. Красний Луч Луганської області. Має дві вищі освіти. Першу здобув у Донбаському гірничо-металургійному інституті, другу — в Донецькому державному університеті управління. Трудову діяльність розпочав у Луганську на підприємствах та установах різних форм власності, помічником народного депутата. У 2007–2008 рр. — директор департаменту, перший заступник гендиректора ДП «Центр державного земельного кадастру» при Держкомземі. З травня 2008 р. — радник Секретаря РНБО. У 2010 р. очолив Головне управління контролю за благоустроєм м. Києва Київської міської держадміністрації. В листопаді 2010 р. призначений на посаду заступника гендиректора — керівника технічних програм ДП «Центр державного земельного кадастру». Із червня 2011 р. — голова Державного агентства земельних ресурсів.

Євген БЕРДНІКОВ. Народився 10 жовтня 1972 р. у м. Алексін Тульської області Російської Федерації. Закінчив юридичний інститут Одеського державного університету ім. І.І. Мечникова (спеціальність «правознавство»), Одеську державну юридичну академію (аспірантуру) і Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва (спеціальність «землевпорядкування та кадастр»). Трудову діяльність починав за юридичною та землевпорядною спеціальностями в державних і приватних підприємствах, викладав у юридичних ВНЗ Одеси. У 2006–2010 рр. — заступник начальника Головного управління Держкомзему в Одеській області. З жовтня 2010 р. по листопад 2011 р. — директор Департаменту нормативно-правового забезпечення розвитку земельних відносин Держкомзему, з грудня 2011 р. по квітень 2012 р. — начальник управління координації нормопроектної діяльності Держземагентства. 24 квітня призначений заступником голови Держземагентства. Брав активну участь у розробці різноманітних документів у галузі земельних відносин. Почесний землевпорядник України (2010 рік).

Новим парламентом, та в цьому році

УК У змінах до держбюджету-2012 уряд передбачив 120 млн грн на створення земельного банку. Уточніть, будь ласка, на що їх буде витрачено — на формування статутного фонду чи якісь інші потреби, і яким буде зрештою цей банк?

Т.С. — Земельний банк створює не земельне відомство, тому, на жаль, деталей не знаю. Водночас можу сказати, що потреба у його створенні назріла давно. Дрібний і середній бізнес на селі має отримати дешеві кредити. Із запровадженням ринку землі цей банк сприятиме ще й розвитку інфраструктури на селі і запобігатиме обезземеленню селян. Банк прийматиме землю у заставу під відсоткову ставку, що не перевищуватиме 5% облікової ставки НБУ. До речі, наскільки мені відомо, нині обговорюється навіть питання надання безвідсоткових кредитів, приміром, на розвиток інфраструктури АПК.

УК Коли буде нарешті завершено земельну реформу і які ваші прогнози щодо прийняття закону «Про ринок земель»? Президент ставив завдання під час доопрацювання законопроекту досягти компромісу між великим і дрібним бізнесом. Чи вдалося це зробити?

Т.С. — Ми розуміємо, що великий бізнес має існувати. Та під час доопрацювання закону пріоритетом, на який звернув увагу Президент, визначено розвиток дрібного і середнього бізнесу на селі, фермерських господарств. Бо якщо підтримуватимемо лише агрохолдинги, за кілька років чимало сіл зникне з карти країни. Підтримуючи агрохолдинги, ми фактично підтримуємо економіку 12–15 сімей, а наше завдання — підняти економіку всіх сімей України. Відповідно, що більше людей ми задіємо у роботі на селі, створенні там власної справи, то вищими будуть темпи зростання економіки.

Б.Є. — Крім того, як заявив Президент, суспільство має дозріти до запровадження ринку землі. Нині питання, стосовно яких є соціальна згода, розуміння і вирішення яких є необхідним і можливим для впровадження, треба приймати законодавчо, не чекаючи закону «Про ринок земель». Яскравим прикладом цього може слугувати гостре питання, яке постало ще в 2008 році, щодо розблокування земельних аукціонів. Ідеться про землю несільськогосподарського призначення.

Днями відбулося засідання профільного комітету Верховної Ради, де розглядали одразу чотири альтернативні законопроекти щодо розблокування земельних аукціонів. Один із них рекомендували до прийняття в першому читанні. До інших теж не було надто багато зауважень та негативних застережень. Це свідчення того, що ці проекти підтримають різні політичні сили. Тобто тематика питання, закладена у законопроекті «Про ринок земель», уже сьогодні набирає реальних обрисів щодо тих положень, щодо яких у суспільстві є згода, єдина думка і розуміння потреби прискорення цих процесів.

Т.С. — Я завжди був прихильником якомога швидшого прийняття закону «Про ринок земель», бо затягування — це кілька кроків назад, до тіньового бізнесу. Але країна сьогодні вступила в стадію виборчої кампанії, і є великі ризики, що під час неї різні політичні сили, загораючи з електоратом, зможуть наповнити його всілякими популістськими нормами. І це врешті-решт зробить його неробочим і неефективним.

УК Коли ви плануєте повторно виносити його на розгляд Верховної Ради і коли він набере чинності?

Т.С. — Цей закон слід ухвалювати з гарячим серцем і холодною головою. Тобто новим парламентом, та в цьому році. Набрати чинності він має після зняття мораторію — 1 січня 2013 року.

Суборенда можлива за згоди власника

УК У редакцію надійшов гострий матеріал щодо передачі орендованої землі без дозволу її власників у суборенду. Як наслідок — нині селяни-пайовики стали заручниками ситуації, адже цього року нормативно-грошова оцінка виросла майже вдвічі, натомість їм платять ту саму суму за оренду. Угоду про оренду укладено на сім років. Як селянам діяти у цій ситуації? Чи мав право орендар передавати землю в суборенду? Як бути щодо плати? Угоду можна розірвати лише через суд?

Б.Є. — На який термін укладати договір оренди — це право власників паїв. Нині щоб здати в суборенду ділянку, потрібна згода власника. Вона може бути відображена як у самому договорі оренди, так і в додатковій угоді. У будь-якому разі здати землю в суборенду без письмової згоди власника паю і процедури держреєстрації неможливо. Якщо власник дав згоду на здачу ділянки у суборенду орендарем — це абсолютно нормальна і правильна практика. Йдеться про так звану «шахматку», коли два орендарі, щоб мати цілісні масиви, через суборенду міняються площами, що обробляються.

Терміни і умови договору суборенди не можуть відрізнятись від умов договору оренди. Про жодну заставу ділянки на підставі договору суборенди і не може йтися. Це не лише незаконно, а й економічно абсурдно. Жоден банк не візьме право суборенди у заставу. Такої практики в Україні немає. Тому побоювання аграріїв щодо можливого відчуження ділянок, їх нецільового використання через суборенду зайві.

Дуже важливо, щоб власники паїв уважніше читали договори оренди, які підписують. Бо, як правило, власник нині є економічно слабкою стороною, а орендар — економічно сильною. Текст договору оренди готує орендар, тому власникові дуже важливо знати, що він підписує: чи передбачено там право суборенди, чи ні. І це стосується не лише суборенди, а й інших умов договору. Бо завтра власника може не влаштувати, які культури орендар сіє на його землях. Це обов'язково обговорюють сторони. На жаль, нині власники не приділяють достатньої уваги змістовому наповненню договорів.

Т.С. —Іншими словами, дивіться, що підписуєте. Я б рекомендував під час укладання договору оренди звертатись до профільних юристів, які могли б їм допомогти пояснити ті чи інші норми договору.

Щодо орендної плати, то у договорі має бути передбачено, що при зміні показників нормативно-грошової оцінки угоду слід переглянути. Нині такі питання виникають досить-таки часто, бо більшість договорів було укладено до 2012 року, а з цього року маємо непросту ситуацію, коли коефіцієнт інфляції перевищує 10%, а ще й додається коефіцієнт — 1.756. Щоб у майбутньому селянин не хвилювався щодо того, чи передбачений цей пункт у договорі, чи ні, плануємо на законодавчому рівні закріпити прив'язку ставки орендної плати або іншого права користування земельною ділянкою до ставки нормативної оцінки. Тоді цей показник перераховуватиметься автоматично. Нині ми вже передбачили внесення відповідних змін до Цивільного кодексу.

☎ Оксана Петрівна ПОПОВА,
управління агропромислового розвитку Троїцької райдержадміністрації Луганської області:

— Ми хотіли б отримати роз'яснення: чи обов'язкове застосування коефіцієнта 1.756 під час нарахування орендної плати за земельні паї для сільгосппідприємств?

Т.С. — Коефіцієнт приймали для людей, і, безумовно, його слід враховувати в договорах оренди. Більше того, вже укладені договори треба переглядати з точки зору їх змісту та корегувати ставки орендної плати з прив'язкою до цифри — не менше 3%.

Якщо торік середня ціна нормативно-грошової оцінки за один гектар була приблизно 12 тис. грн, то нині — приблизно 20 тис. грн. І це треба обов'язково враховувати, формуючи суми орендної плати. Якщо використовуватимете цей коефіцієнт, підете правильним шляхом.

УК Десь із півроку тому ви робили «розбір польотів» землевпорядникам через корупційні діяння. Нині ситуація якось змінилася? Чи вдалося підняти вкрай низькі зарплати, на які, виправдовуючись, нарікали ваші підлеглі?

Т.С. — Зарплати справді низькі. Що нам вдалося зробити за цей час? Президент підписав указ, яким дозволяє підняти на 45% зарплати державним кадастровим реєстраторам. Це ті люди, які працюють у кожному райуправлінні, приймають громадян за принципом «єдиного вікна». На них покладена персональна відповідальність за введення інформації в єдину базу державного кадастру, зокрема й видачу держактів. На це вже навіть передбачено гроші у бюджеті.

Підвищити зарплату всім поки що не вдається. Я як керівник Держземагентства розраховую, що зрештою це станеться. Нині у тісній співпраці з ДПА розробляємо спільний проект і розраховуємо, що створимо належні умови для наповнення держбюджету, за яких не постраждає ні бізнес, ні народ. Приміром, розблокування торгів комунальними і державними землями на земельних аукціонах уже до кінця року додасть до бюджетів різних рівнів кілька мільярдів гривень. Коли ми розробимо блок пропозицій і почнемо їх реалізовувати, порушуватимемо питання про підвищення оплати праці в цілому для працівників агентства.

> Коли аукціони буде розблоковано, проекти робитимуть за рахунок того, хто продає. На лот виставлятиметься ділянка з готовою документацією. Покупець платитиме один раз і за все «під ключ». Удруге оформляти щось і платити комусь за щось не доведеться.

Ділянка «під ключ»

☎ Андрій,
Полтава:

— Як відбуватимуться земельні аукціони і за які гроші оформлятимуться проекти землевідведення —державні чи громадян? Земля продаватиметься з проектами? Бо я зіштовхнувся з такою проблемою, що жодна полтавська землевпорядна фірма не хоче керуватися Законом «Про захист конституційних прав на землю» і виконувати ці роботи за державні кошти, посилаючись на їх відсутність і завантаженість роботою.

Згодом державну і комунальну земл

Б.Є. — У вашому питанні я побачив певну суперечність. Ви почали з аукціонів і закінчили Законом «Про захист конституційних прав на землю». Він передбачає дуже вузький спектр ситуацій: щодо присадибних ділянок, земель під особисте селянське господарство (ОСГ), сади, дачі, тобто ті, що не мають до аукціонів жодного стосунку.

— Я захотів купити під ОСГ 2 га землі на аукціоні. Мені треба буде робити проект на цю землю?

Т.С. — Нині під ОСГ землі надаються громадянам безкоштовно у межах норми, передбаченої 121 статтею Земельного кодексу України. Щодо проекту землеустрою, то продаж земель сільгосппризначення на аукціонах не передбачено. Коли аукціони буде розблоковано, проекти робитимуть за рахунок того, хто продає. На лот виставлятиметься ділянка з готовою документацією. Покупець платитиме один раз і за все «під ключ». Удруге оформляти щось і платити комусь за щось не доведеться. Але це питання майбутнього. На сьогодні це не можливо.

— Мені дали розпорядження на землю ОСГ, але полтавський центр ДЗК не хоче керуватися Законом «Про захист конституційних прав на землю», посилаючись на брак грошей та значні обсяги робіт, мені відмовляють виконувати землевпорядні роботи.

Б.Є. — Щодо реалізації цього закону в частині вартості землевпорядних робіт, то сьогодні економічні

ІНІЯ «УК»

аукціонів уже до кінця року внів кілька мільярдів гривень»

реалії такі, що за 100–110 гривень вам ніхто проекту не зробить. Бо, крім землевпорядних робіт, він включає в себе ще й геодезичні. Безумовно, будь-який виконавець — чи то державний, чи то комунальний — зобов'язаний виконувати закон у частині землевпорядних робіт. Та якщо відводиться нова ділянка, то їх мало, треба провести ще зйомку, прив'язку ділянки, держреєстрацію згідно з постановою Кабміну. Тому будь-який договір із будь-якою фірмою має передбачати, щоб вартість землевпорядних робіт не перевищувала

Фото УНІАН

ю виставлять на продаж

нормативів, про які ви кажете. Але ця вартість не включає геодезичні роботи і плату за реєстрацію.

☎ **Анатолій Кирилович ГАПРИЩУК,**
Волинська область:
— Чи виділялись кошти з держбюджету на приватизацію земельних паїв у 2009–2010 рр.?
Б.Є. — У 2009–2010 рр. бюджетні кошти виділялись, але не на приватизацію земельних паїв, а на землі під присадибні ділянки, садівництво і ОСГ.

☎ **Роман Олександрович МАРТИНЮК ,**
Київ:
— Як можна отримати земельний пай за рідну бабусю, якщо сертифікат на неї виписували, але на руки не видавали? Вона померла у 1997 році. Як діяти і до кого звернутися?
Б.Є. — Якщо ваша бабуся увійшла у проектні списки під час розпаювання і на неї виписували сертифікат, то право на земельну частку — пай увійшло до загальної маси спадкового майна. Тобто ви можете успадкувати сертифікат у тому самому порядку, що й інше майно. На жаль, ви вже пропустили строк оформлення спадку. Водночас можете заявити свої претензії на спадок і відновити строк оформлення спадку на пай у судовому порядку. Якби час не був згаяний, можна було б вирішити питання через нотаріуса.

Видати держакт — наше завдання

☎ **Леонід Петрович ЮЗВІК,**
Волинська область, с. Хутрів:
— Уже 25 років я добиваюсь землі і ніяк не можу добитися. Кажуть у нас, що мені «не положено». Чому? Мої батьки мали землю, але її забрали у радянські часи.
Т.С. — Це питання не до нас. Рай- і облуправління Держземагентства землею не розпоряджаються. У межах населених пунктів це роблять місцеві ради, а за межами — райдержадміністрації. Тому рекомендую вам звернутись до сільського голови чи голови райдержадміністрації. Якщо у них є вільна земля, вони можуть вам допомогти у вирішенні цього питання.

☎ **Наталя Миколаївна ДЕГТЯРЕНКО,**
Київська область:
— Я успадкувала землю і будинок у Києво-Святошинському районі. Уже восьмий рік намагаюся приватизувати ділянку. Рік тому здала документи, а зараз мені кажуть, що вони у якихось мішках на Серпова, і дістати їх не можуть. Коли закінчиться цей безлад?
Т.С. — Нині наводимо порядок. Києво-Святошинський район дістався нам у спадок після діяльності злочинного угруповання Вадима Литвина, який перебуває у розшуку. Ви пам'ятаєте, куди ви віддавали документи на Серпова — у бункер з п'ятьма пропускними пунктами озброєних людей? На жаль, Вадим Литвин, покидаючи його, прихопив із собою печатки, архівну документацію і значну частину техдокументації громадян. Ті залишки, які збереглися, розбираємо. Сподіваюсь, ви потрапили до тієї групи осіб, чия документація не пропала і її не вивезли люди Литвина. Думаю, до кінця місяця ми закінчимо ці роботи. Зараз шукаємо шляхи виходу з цієї складної ситуації. Ми розуміємо, що ви заплатили гроші, техдокументація у нас і ми несемо за це відповідальність.
— Нам пропонують зробити дублікати цих документів. Чи треба це робити?
Т.С. — Обов'язково. Щоб перестрахувати самих себе.
— А не буде так, що оригінали там залишаться і їх використають невідомі люди, а ми зробимо дублікати і потім ще якісь судові справи можуть бути?
Т.С. — Доки я тут працюю, такого не трапиться.
— На основі цих дублікатів без первинної документації зможуть нам зробити акти?
Т.С. — Завдання держави і наше — видати вам держакт. Хочу попросити пробачення у вас від імені усієї землевпорядної служби, подякувати за терпіння і пообіцяти, що цю проблему буде розв'язано.

УК Наскільки мені відомо, такі ситуації були частими, коли палили чи крали документацію, щоб приховати якісь земельні оборудки…
Т.С. — Сьогодні маємо іншу картину. З осені ми ввели електронний документообіг у всіх районах країни, і всі документи передаються у Київ в електронному вигляді. Ділянку вводять у базу і їй присвоюється кадастровий номер. Тобто вся інформація зберігається в єдиному форматі, в єдиному захищеному місці і в електронному вигляді, а не, як раніше, на папері у районах. Людям, у яких пропала техдокументація, треба наново її робити. Вадима Литвина обов'язково спіймають і посадять, але людям від цього не стане легше. У бюджеті грошей на виробництво документів у таких випадках не передбачено. Тому навіть якщо через суд мене змусять її зробити, то я не знатиму, за які гроші, у мене немає такої статті в бюджеті. Найпростіше — переробити документацію самотужки.

УК Скільки сьогодні в середньому коштує оформлення техдокументації?
Т.С. — Від 1000 до 2,5–3 тис. грн.

☎ **Людмила Олександрівна КОМАНИХІНА,**
Харківська область, Зачепилівський район:
— У 2007 році я отримала сертифікат і всі ці роки не можу отримати на руки акт на землю. У листопаді 2011-го ми передали документацію на переоформлення у земресурси. А віз і нині там. Натомість, маючи 14 га землі на чотирьох членів родини, сидимо голодні, бо не можемо здати її в оренду.
Т.С. — Протягом двох днів із вами зв'яжуться. І вам неодмінно допоможуть.

☎ **Ольга Петрівна КОВАЛЕНКО,** *пенсіонерка, м. Київ:*
— У грудні 2011 року ми нарешті забрали і передали техдокументацію в управління земресурсів у Васильківському районі під №7643 для видачі акта на землю. Та вже п'ять місяців вони лежать без руху. Сам акт не можемо отримати п'ять років.
Т.С. — Я особисто розберусь у цій ситуації.

УК Наскільки часто виникають подібні ситуації?
Т.С. — Зараз ми йдемо до автоматизації і комп'ютеризації всіх процесів, щоб безпосереднього контакту між громадянином і чиновником не було взагалі. Приміром, згодом реєстрацію договорів можна буде здійснювати просто в офісі через Інтернет. З техдокументацією те саме. Як правило, найчастіше скаржаться на неприсвоєння кадастрового номера (раніше вся база велась на паперових носіях), або техдокументації у людини немає, а вона не розуміє, що її треба оформити. Або фірма, яка виготовляла техдокументацію, закрилась чи подала неякісну документацію, ми її повернули, а весь негатив та невдоволення людей скеровується на Держземагентство. Причин може бути скільки завгодно, зокрема і з нашого боку.

Обмеження оренди навряд чи знімуть

УК Чи знято із законопроекту «Про ринок земель» статтю про обмеження оренди?
Т.С. — Ні, не знято. Ця норма становить100 тис. га.

УК Наскільки пам'ятаю, це було вкрай конфліктне питання під час комітетського слухання у парламенті…
Т.С. — Питання справді конфліктне. Агрохолдинги, звичайно ж, просять, щоб ми зняли це обмеження. Але в такому разі є ризики концентрації земельних ділянок в одних руках. Позиція наша і Антимонопольного комітету збігається: тут має бути обмеження.

Під час цих слухань голова Аграрного комітету Верховної Ради Григорій Калетник запропонував зробити для цукровиків виняток. Але була й інша думка. Адже коли були КСП, господарства району, де стояв завод, обмежувалися значно меншими площами. Водночас ця індустрія працювала ефективно. Було розуміння сировинної зони. Виробники стимулювали, кредитували тих, хто сіяв цукровий буряк.

Ці питання вирішували. І нині вирішуються завдяки механізмам оренди. Який банк землі потрібен для цукрового заводу чи ефективної молочної ферми? Кілька тисяч, рідше — десятки тисяч гектарів. Якщо ми кажемо про створення земельного банку на основі оренди, то він набагато нижчий тієї максимальної планки, яка передбачена у законопроекті «Про ринок земель».

УК Тобто винятків не буде?
Т.С. — Вірогідно, ні.

УК Що нині змінюється?
Т.С. — Іде безкінечний потік пропозицій. Якщо ви були на останніх комітетських слуханнях законопроекту, то пам'ятаєте, що лише тоді ухвалили понад тисячу поправок. І досі до Держземагентства надходять пропозиції, які ми розглядаємо. Це й ініціативи народних депутатів, фахівців, експертів, побажання громадян під час прямих телефонних ліній, інформація у ЗМІ. Нині ми намагаємося зробити закон, який би відповідав інтересам усіх суб'єктів земельних відносин.

За самозахоплення — кримінальна відповідальність

☎ **Андрій НІКІТІН,**
Черкаси:
— На межі міст і селищ земля настільки дорога, що прості люди її вже не розглядають як предмет вкладень. Але зараз, як і раніше, триває масове скуповування у Криму з метою її перепродажу.
Т.С. — Якщо земля у межах населених пунктів, вона не підлягає дії мораторію і будь-хто може її придбати. До речі, в Криму вже розблоковано земельні аукціони і там можна придбати не лише приватну, а й державну і комунальну землю. Якщо у людини є гроші і вона хоче зробити таке капіталовкладення, чому ні? Єдине, чого домагаємося: щоб було ухвалено закон «Про цільове використання земель». Якщо є якийсь майданчик, приміром у Києві, і він роками простоює без діла, хоч виділявся під конкретні цілі, місцеві ради зможуть його забрати назад. Поки що ця ідея лише на стадії реалізації.
— А чому люди, на ваш погляд, сьогодні бояться землі і не хочуть мати з нею справи?
Т.С. — Імовірно йдеться про спекулянтів, бо ринок здувся. І зараз земля не настільки вигідний об'єкт інвестицій, як була раніше, коли ринок зростав. І справді, обсяг спекулятивних операцій на цьому ринку набагато перевищував обсяг споживчого попиту. Звісно, ті, хто почав грати у ці ігри, свого часу мали серйозні доходи. Натомість тепер земля не є об'єктом серйозного вкладення.

Але держава нічого не втрачає від призупинення дії на вторинному ринку. Бо за кожен рух на ньому держава отримує податок, нарахування у Пенсійний фонд. Якщо спекулянти щодня цю землю продаватимуть, то щодня до Пенсійного фонду надходитиме 1% її вартості і ще 1% — до держбюджету.

Така земля стоятиме ще довго. Занадто великою була ця мильна бульбашка, коли земля до 30-го кілометра Київської області коштувала стільки, скільки на окраїні Нью-Йорка.

☎ **Володимир Михайлович ДОМБАР,**
Закарпаття:
— У мене ще мама жива. Пам'ятає, скільки у неї було батьківської землі до радянської влади. Така земля не передається?
Т.С. — Не передається.
— Згідно з Конституцією, всі громадяни мають право на землю. Я живу в селі, хоч і працював на заводі. У нашому селі лише 200 га пашні і аж 6 тис. населення. І хоч земля розпайована між 250 селянами, що працювали у місцевому КСП, інші жителі поділили її між собою — по 10–15 соток. Тобто фактично захопили землю. Як її приватизувати?
Т.С. — Тобто ви захопили чужу землю?
— Не лише я, все село — понад 5,5 тис. жителів, що не мали землі. А як жити в селі без землі?
Т.С. — Самозахоплення карається кримінальною відповідальністю, тож будьте дуже обережні. Я б радив вам звернутися за місцем проживання до сільради і написати заяву з проханням виділити землю. Якщо це на межі з населеним пунктом, зверніться з такою заявою до райадміністрації і добивайтесь її розгляду.
— Я вже звертався. Мені дають землю в горах, що не родить. Робота там дорога і результату немає. Чому уряд не подумав, що не всі могли працювати в колгоспі? Чому колгоспник має право на землю, а інші — ні?
Т.С. — Це було колективне підприємство, і його розпаювали. За Конституцією, ви маєте право на землю. А що робити, я вам уже сказав.

«Пряму лінію» підготувала і провела Галина ІЩЕНКО,
«Урядовий кур' єр»

ПРЕС-ЦЕНТР «УК»

З питань організації та проведення «прямих ліній» і «круглих столів» «Урядового кур'єра» звертатись до керівника прес-центру Анни ШИКАНОВОЇ за електронною адресою: imrich@ukcc.com.ua.

ВИРОБНИЦТВО

Найкраще яблуко те, яке ще маєш з'їсти

САДІВНИЦТВО. Вітчизняна галузь може вільно забезпечити потребу країни в цій продукції

Олег ЧЕБАН,
«Урядовий кур'єр»

Цікаво: за Київської Русі яблуко було з черв'яком, чи без нього? Та ні, у мене ні на йоту немає бажання одягти кольчугу, шолом, припнути до пояса меча, взяти у ліву руку щит, щоби правою зірвати з дерева «колискове» яблуко. Річ у іншому. Зайшов до супермаркету, а там гарна молодиця стоїть перед полицею з яблуками, як ніби вони їй мають щось сказати. Зробити вибір, справді, непросто, адже асортимент широкий: червонощокі, жовті, зелені, більші і менші, вітчизняні та імпортовані. І за ціною різні — від 12 до 21 грн за 1 кг. Ну, думаю, зараз я її спровокую. Та підійшов до лотків і закляк, згадавши, що у студентські роки один професор повчав: «Найкраще те яблуко, в якому є черв'як». То яке краще, власне, тепер, навесні, коли пролежало півроку? Чи корисне воно?

Дідівським методом не порахувати

Побував у кількох супермаркетах, зайшов на ринок, та яблук із вмістом природного «лаборанта» щодо їхньої якості не знайшов. Навпаки, майже всі мають добрий товарний вигляд, а більшість — ще й виблискує, ніби воском начищені. Тож купив різних. Удома теплою водою добре їх помив і гайда надкушувати.

Цим дідівським методом з'ясував дві речі. По-перше, яблука є кисло-солодкі і солодко-кислі, як на мене, усі смачні. По-друге, зубами не можна порахувати вміст у кожному «хімії», а також вітамінів. Власне, щодо останнього не проблема...

Взяв книжку і наповнився повагою до «комори» вітамінів. У яблуках є вітаміни С, Е, В1, В2, В6 та каротин (провітамін А). Кількісний показник їх вмісту залежить, зокрема, від сорту. У кожної місцевості свої районовані сорти. Себто плоди з однакового дерева можуть відрізнятися за якісними показниками залежно від місця «проживання». А деякі сорти взагалі надто вибагливі. Наприклад, «фуджі», який люблять у світі, дозріває там, де достатньо сонця і довге літо. Виходить, що споживач має бути агрономом, аби почуватися впевнено в магазині.

Утім, іду в молодий сад: може, він щось підкаже? Став і бачу, що немає за що зачепитися, аби однозначно визначити, в якій із європейських країн я перебуваю. Хоча окремі натяки надибав. Це деревця сортів «ранет Симиренка» і «сніжний кальвіль» (цікаво, що раніше останнього прагнули позбутися, а тепер, навпаки, попит на нього зростає). Проте решта зимових сортів — імпортні.

Воно, власне, як: саджанці брали з вітчизняних розсадників, проте назва сорту красномовно свідчить про його походження: «джонаголд», «айдаред», «голден делішес», «ред делішес», «флоріна», «чемпіон», «Гренні Смітт» тощо. Схема посадки, технологія догляду — теж загальноприйняті у сучасній світовій практиці. Виходить, що в цій галузі один в одного «списують» більш заповзято і старанно, ніж учні або студенти. Своїми залишаються, мабуть, лише зошит і каліграфія, себто ґрунти і кліматичні умови.

Від досвідчених садівників не раз доводилося чути, що сірі підзолисті ґрунти Вінниччини найбільш придатні для вирощування яблук. За вмістом сухих речовин, амінокислот, а у світі цей критерій цінують вище за вміст цукру, подільське яблуко вигідно вирізняється серед інших. Соком з них за кордоном поліпшують якість соків, вироблених в інших країнах. Також агрономи зауважували, що вінницькі сади обприскують препаратами проти шкідників і хвороб удвічі менше, ніж у європейських садівничих державах, наприклад, у Польщі. Не тому менше, що ми бідніші, а тому, що наш клімат менш вологий.

З-поміж європейських держав вони не випадково назвали Польщу. Вона зробила стрімкий розвиток своєї галузі і тепер на українському ринку є основним конкурентом для місцевих. Також постачає до нас яблука Молдова, яка за колишнього СРСР була конкурентом яблуневої Вінниччини, персикового Криму, черешневого Мелітополя. Ну, а що ж ми?

Динаміка виробництва плодів господарствами корпорації «Вінницясадвинпром», тис. тонн

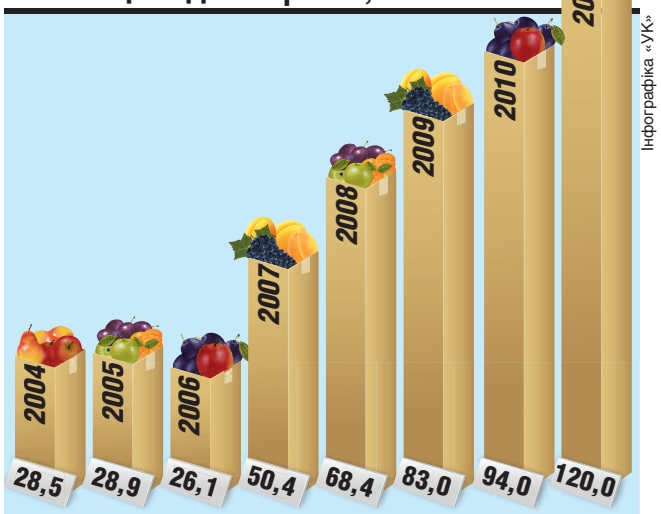

Інфографіка «УК»

За даними корпорації

Вміти не лише готувати, а й подати

За моїми спостереженнями, з минулої осені і дотепер уперше за останні роки майже в усіх вінницьких супермаркетах постійно реалізують вітчизняні яблука. А чотири тутешніх господарства постачають свою продукцію у супермаркети Києва. Це добра ознака, що нарешті у потужній мережі поряд з імпортованими є вітчизняні фрукти, і споживач може вибрати, які йому до вподоби.

За даними корпорації «Вінницясадвинпром», її господарства минулої осені відпускали зимові сорти яблук по 4–5 грн/кг, нині — по 6–8 грн. Тож і в закладах торгівлі вони дешевші за імпортні. Власне, в ціноутворенні на фрукти мають місце специфічні нюанси, за яких вартість продукції лише певною мірою засвідчує її якість. Водночас споживачеві нерідко бракує повної інформації.

Принагідно зауважимо, що в Україні добрі і давні традиції садівництва. Зокрема, ще у XIX столітті на Вінниччині галузь набула такого розвитку, що її яблука користувалися неабияким попитом на відомій на той час Санкт-Петербурзькій біржі. Згадаймо й те, що з краю їх вагонами відправляли у різні куточки СРСР. І тепер наші яблука користуються попитом в Білорусі, Казахстані, Росії.

За словами гендиректора корпорації «Вінницясадвинпром» Анатолія Семенюка, наша країна може повністю забезпечувати потребу в яблуках, без імпорту. Він знає, що каже. Садівничі господарства області виробляють 35% яблук організованого сектору економіки держави. Себто кожне третє вітчизняне яблуко має вінницьку прописку. Цікаво: а чи за усіма параметрами воно конкурентне?

Нині майже половину від загальної площі садів у господарствах області становлять молоді високоінтенсивні сади, які починають плодоносити на другий-третій рік. «Ми вже в Європі, тому що за якістю плодів і сортами можемо конкурувати з такими країнами, як Польща, Голландія, Німеччина», — зазначив А. Семенюк.

Звісно, важливо вміти не лише готувати, а й подати. А тому протягом останніх років область збільшила кількість фруктосховищ, які можуть прийняти 40% від обсягу зібраних яблук.

Тобто приблизно стільки їх, так би мовити, свіжими постачається у торговельну мережу взимку та навесні. Хоча сучасне холодильне обладнання коштує неабиякі гроші, цього року в господарствах будуватимуть сучасні сховища.

Насамкінець зауважу, що під набуття садівничою галуззю нової якості підставила своє плече держава, щоби споживач отримував добру продукцію і в достатній кількості.

КОМПЕТЕНТНО

Валентина ЗАЙЦЕВА, головний державний санітарний лікар Вінницької області:

— Звичайно, в яблуках є певний вміст препаратів, якими дерева обробляють проти шкідників і хвороб. Але без цього забезпечити потребу населення у фруктах неможливо. Навіть у домашніх садах люди застосовують засоби захисту рослин. Проте аналізи, які ми робимо, засвідчують, що в останні роки фруктова й овочева продукція стала набагато кращою. Річ у тім, що сучасні засоби захисту діють цілеспрямовано, наприклад, якщо призначені для кори дерева, то діють лише на неї, а тому не акумулюються в такій кількості у плодах, як було раніше. Чому яблука зверху ніби трохи жирні? Бо перед закладкою на зберігання їх покривають спеціальною речовиною. Вона не шкідлива для здоров'я. За період тривалого зберігання кількість вітамінів у них, безперечно, зменшується приблизно на 20%. Але все одно яблука дуже корисні, бо містять комплекс вітамінів, залізо, пектин тощо. Раджу їсти яблука печеними — це, зокрема, важливо для шлунково-кишкового тракту. До речі, якщо систематично споживати одне-два яблука на день, можна продовжити собі життя на п'ять–десять років.

Картоплярство — головна стаття доходу

ТРАДИЦІЇ. У Гірському не злякалися прогнозів експертів щодо низьких цін і засадили ранньою бульбою майже 100 га

Оксана МЕЛЬНИК,
«Урядовий кур'єр»

У «картопляній столиці» Галичини ранню картоплю садять з дідапрадіда і для себе, і на продаж. На родючих і щедро зволожених ґрунтах (їх напувають аж три річки, що зусібіч обперізують село) вона завжди дає добрі врожаї. Садять ще із середини березня, коли ґазди із сусідніх сіл (і загалом Львівщини) ще й у поле не виходили.

Однією з перших браму весні відкрила тут, як годиться, сім'я сільського голови Володимира Дудича. Допомогти засадити війтові 50 соток зійшлася чи не вся родина, сусіди: впоралися за кілька годин.

— У селі зазвичай веснують вивіреним століттями дідівським методом (йдеться не про технологію обробітку, бо в селі і техніки вдосталь — 80 тракторів, і коней немало), допомагаючи одне одному, — розповідає Володимир Дудич. — Так і фізично менш виснажливо, і робота швидше робиться. Заздалегідь чергу планують, аби швидко впоратися із садінням: весною кожна година дорога. Люди переконалися, наскільки добра ця солідарна традиція — кооперувати зусилля, а не мучитися поодинці кожній родині на власному наділі.

Всього за один день відвеснувала родина першого газди на селі Ярослава Андрусика. В поле вийшла ціла бригада із майже 30 чоловік (домашні й сусіди-приятелі), і за один день засадили ранньою картоплею гектарний клин! Газда сподівається на добрий врожай, бо і поле під бульбу відвів найкраще, і з осені щедро удобрив землю, і насіння в рядки поклав добірне, добре яровизоване. Тепер важливо, щоб погода не підвела, адже для родини картопляний бізнес — головна стаття доходу. Поки господар шукає роботу та перебуває на обліку в Центрі зайнятості, працьовита селянська сім'я виживає завдяки картоплярству.

Встигли посадити ранню бульбу і в родинах Ганни Ганущак, Анастасії Гриців, Ганни Кахнич. Загалом нинішньої весни у Гірському цією культурою засадили 100 гектарів поля. В селі, каже сільський голова Володимир Дудич, із 1200 домогосподарств мало хто не вирощує ранню картоплю. Тож хто не лінується (а таких у Гірському нема), має з городництва користь: і для власного споживання бульби стає, і для сімейних бюджетів добра підмога. На виручені кошти одні дітей у вишах навчають, інші — хати будують.

Хто не має змоги вести господарство самотужки, здають наділи в оренду, з чого теж прибуток отримують. Вигідним є вирощування ранньої картоплі і для двох сільгосппідприємств. Значну частину із 800 гектарів орендованих земель досвідчений аграрник Петро Петришин із ТзОВ «Горуцьке» відвів саме під цю культуру. Майже десяту частину (30 гектарів) із 400 га орендованих земель директор приватної агрофірми «Горуцька» Михайло Савчак вирішив засадити сороканденкою. Весняно-польові роботи ще триватимуть, а господарства вже матимуть заробіток.

Уже в травні на Львівщині з'явиться перша молода бульба. З її реалізацією не буде проблем, переконані селяни. Зазвичай урожай у полі ще вагу набирає, а закупівельники з курортних Трускавця, Моршина та Східниці приїжджають у Гірське з господарями домовлятися, аби не залишитись без молодої городини.

Українська картопля має попит і на ринках області: місцеві жителі охочіше беруть свою, а не привезену з-над берегів Нілу. Адже та за час кількасоткілометрових «мандрів» втрачає смакові якості, а якщо й зберігає товарний вигляд, то можна лише здогадатися, наскільки присмачена вона «хімією». Місцеві ґазди конкуренції з єгипетською не бояться: хто з жителів Львова, Дрогобича, Борислава, Миколаєва, Жидачева скуштував місцевої бульби, на заморську не проміняє. А продавати самотужки на ринку господарям ніколи: шкода час марнувати, кажуть селяни. Викопавши перший врожай бульби, поспішають засіяти-засадити вивільнене поле чимось ще.

Поле, де ростять аграріїв

ПРОБЛЕМА. Навчальним та науковим закладам, які ведуть виробничо-дослідну роботу на землі, потрібен статус сільгоспвиробника

Олена ОСОБОВА,
«Урядовий кур'єр»

За визначенням сучасного успішного бізнесмена-аграрія, щоб успішно працювати на землі, потрібні три складові: нові технології обробітку ґрунту, якісне насіння і висококваліфіковані фахівці.

З насінням склалося, з фахівцями теж. Так, на навчальному полі Луганського національного університету імені Тараса Шевченка на понад 1,5 тис. га за керівництва академіка Національної академії аграрних наук, відомого селекціонера Анатолія Шевченка студенти і викладачі активно ведуть дослідницькі роботи. ВНЗ вже має розробки, що отримали авторські свідоцтва на нові сорти рослин, насамперед із числа зернових і зернобобових. Сорти пшениці «Апогей Луганський», «Дар Луганщини», «Лугастар», «Станіслава», «Луганчанка» пройшли державні сортовипробування і їх інтенсивно використовують в агровиробництві. Нині вони займають в області понад 80 тис. га. Майже кожен четвертий гектар посівів озимої пшениці в краї — це сорти селекції науковців ЛНУ.

Задля нових успіхів навчально-дослідне господарство ЛНУ та Донський зональний науково-дослідний інститут сільгоспвиробництва уклали договір про співпрацю, який передбачає обмін новинками селекції. І це надважливо, бо Ростовська область РФ, де розташований інститут, і Луганщина мають схожі ґрунтово-кліматичні умови. Та президент університету, народний депутат України Віталій КУРИЛО більше зосереджується не на успіхах, а на проблемах, спільних для всіх аграрних навчальних закладів:

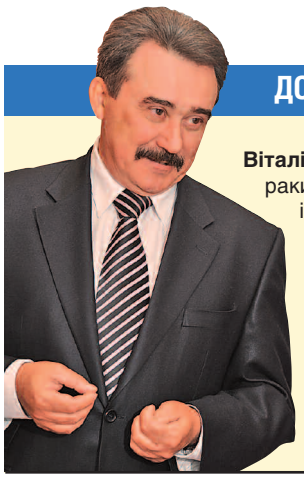

ДОСЬЄ «УК»

Віталій КУРИЛО. Народився 1957 р. у смт Білокуракиному, що на Луганщині. За фахом — учитель історії. Після закінчення аспірантури працював у Луганському державному педагогічному інституті ім. Т. Г. Шевченка доцентом, заступником декана історичного факультету, проректором, з 1997 р. — ректором. Нині президент Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. З 2006 р. — народний депутат Верховної Ради України V та VI скликань. Із 2010 р. — академік Національної академії педагогічних наук України.

Нерівні умови треба вирівняти

— В Україні фахівців для агросектору готують профільні ВНЗ, класичні університети, як, наприклад, Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка, профільні ліцеї, коледжі. У рамках цієї підготовки триває робота на дослідних полях, у навчальних агровиробництвах. Таку саму роботу здійснює і низка науково-дослідних установ Національної академії аграрних наук. Усі ці наукові й навчальні заклади мають одні і ті самі проблеми, які, на жаль, тривалий час не розв'язуються ні на державному, ні на законодавчому рівнях, — розповідає Віталій Курило. — Кілька разів я подавав відповідні законопроекти, але вони не пройшли, бо не мали підтримки урядів.

Головна проблема в тому, що навчальні й наукові заклади не мають офіційного статусу сільгоспвиробника, який надає низку пільг. Приміром, сільгоспвиробник не сплачує ПДВ. Тоді як ми змушені платити 20% податку на додану вартість, що впливає потім на собівартість продукції і ставить нас у нерівні умови з іншими господарствами. Як наслідок — стаємо неконкурентоспроможними. Хоча, здавалося б, державні установи, що легально платять стипендію студентам, усі податки і обов'язкові відрахування, могли б розраховувати на державну допомогу. Та через відсутність статусу не отримуємо ні пільг, ні дотацій на добрива, засоби захисту рослин, паливно-мастильні матеріали. Не можемо брати участі в жодних аграрних програмах і навіть застрахувати врожай. Де ж логіка?

Щоб не виховувати кадри «вчорашнього дня»

Та навіть за таких умов Луганський національний університет примудряється не працювати у збиток. Оскільки університет великий та багатопрофільний, а ось у профліцеїв інша ситуація: ні можливостей, ні обігових коштів. Тож працюють на землі собі на збиток, як і чимало аграрних ВНЗ. В той же час підготувати успішного фахівця, не маючи досвіду ефективного господарювання — нереально.

Це друга спільна проблема. Якщо хочемо навчати і готувати висококваліфікованих фахівців, затребуваних на ринку праці, то держава, як вважає Віталій Курило, має подбати про технічне переозброєння навчальних закладів, хоча б тих, де є земля. Років із 20 тому так і було, нині ситуація кардинально інша. Найчастіше в навчальних закладах немає ні хорошого комбайна, ні сучасного трактора. Самі ж придбати техніку, потрібну для обробітку землі, ВНЗ не спроможні. Натомість змушені її орендувати. А це не лише здорожчує вирощену продукцію, а й призводить до втрат урожаю. Адже господарства віддають в оренду свою техніку в останню чергу, коли власний урожай зберуть. Усе це відкидає навчальні заклади назад у розвитку. Відправляти дітей на практику нікуди. А між тим майбутні фахівці-аграрії мають не просто побачити, а й опановувати найсучаснішу техніку. Тож виходить, що ми виховуємо кадри «вчорашнього дня». Адже робота на землі — це передусім практика. Землю треба пробувати руками. А ціла низка навчальних закладів опинилася в ситуації, коли, крім теорії, нічого не дають. Тому, на його думку, розв'язання цієї проблеми теж частково залежить від «статусності». Проблему має взяти на контроль держава, організувавши централізоване постачання техніки. Але коли на це немає коштів, треба підтримати хоча б ті навчальні заклади, де є власна земля і непогані результати господарювання.

— Якщо нам нададуть статус сільгоспвиробника, — зазначає президент університету, народний депутат Віталій Курило, — ми зможемо самостійно оновлювати технічний парк і готуватимемо конкурентоспроможних фахівців-аграріїв. Це тим більш важливо, що, скажімо, наш ВНЗ і конкретно Старобільський факультет, відкритий у 1998 році, де розташоване навчальне поле, розв'язує не лише виробничі й наукові завдання. Нині там навчаються за різними спеціальностями (аграрними, педагогічними, економічними) 1200 студентів з кількох районів півночі Луганщини, що традиційно спеціалізується на агровиробництві.

На мій погляд, ВНЗ виконує дуже важливі соціальні функції, крім фахової підготовки кадрів. Завдяки отриманій професії й здобутим знанням молодь не їде із села, і село живе. Тому в цих районів є майбутнє.

Від ідеї до успішного бізнесу

ТЕХНОЛОГІЯ. Прямий посів, зберігаючи ґрунтові вологу і ресурси, мінімізує ризики погодних умов, а також економить гроші аграріїв

Пилові бурі в Криму в лютому цього року переконливо довели: агропідприємства, які обробляють землю перед сівбою, втрачають не лише родючий шар ґрунту, що його здуває вітер, а й гроші інвестора (на насіння, добрива, оранку, дискування і культивацію). Як показав досвід «Агро-союзу», уникнути невиправданих витрат дає змогу технологія прямого посіву без попередніх операцій з підготовки ґрунту.

Впровадження технології прямого посіву дає змогу:

- **Збільшити прибуток підприємства.** Як свідчить досвід «Агро-Союзу», внаслідок її використання урожаї зросли з 24 до 57 ц/га, а на полях, де технологію застосовують понад 5 років, — до 90 ц/га, що вельми пристойно для степової зони України.
- **Зменшити інвестиції на закупівлю техніки.** Адже за цієї технології використовується значно менша кількість агрегатів. Заміна технічної системи дасть змогу оптимально використовувати агрегати з найбільшим ефектом.
- **Скоротити витрати на запчастини і паливно-мастильні матеріали.** За традиційної технології витрачається від 70 до 90 літрів паливно-мастильних матеріалів на гектар, а за прямого посіву на таких самих площах — 24 л/га на рік. Загальновідомо, що обсяг використання паливно-мастильних матеріалів — це один з основних показників використання техніки у полях.

Фото з архіву ТОВ «Агро-Союз Проекти»

Директор Едуард Романьков проводить навчання для персоналу клієнта

Під час впровадження технології за рахунок зменшення операцій під час посіву економимо кошти. Крім того, прямий посів, зберігаючи ґрунтову вологу і ґрунтові ресурси, мінімізує ризики погодних умов. Тобто технологія за зниження кліматичних ризиків забезпечує отримання стабільних урожаїв.

Цього можна досягти шляхом комплексного впровадження технології та залучення досвідчених консультантів на всі ключові технологічні операції. Вони супроводять технологів підприємства-замовника на всьому шляху переходу на нову технологію. Так перехід може бути значно полегшено завдяки співпраці з досвідченими спеціалістами-технологами ТОВ «Агро-Союз Проекти».

Підприємство має 15-річний успішний досвід з впровадження технології прямого посіву в модельному агрокультурному господарстві Холдингу «Агро-Союз»: село Майське Синельниківського району Дніпропетровської області і на підприємствах замовників в Україні, Росії, Молдові, Казахстані.

Наталя Скоробогата, начальник відділу розробки та реалізації проектів з рослинництва, проводить навчання для персоналу клієнта

Роботи з переходу на технологію прямого посіву складаються з кількох етапів. Перший: розуміння ситуації «як є», іншими словами, на якому етапі і в якому стані перебуває підприємство-замовник, яка в нього технічна система, логістика тощо. Тобто насамперед проводиться **діагностика підприємства.** За її результатами можна визначити приховані можливості та резерви підприємства, реалізація яких надає можливість поліпшити ефективність агробізнесу навіть без додаткових вкладень і намітити шляхи переходу на нову технологію.

Наступний етап: **розробка технолого-економічної моделі й реструктуризації технологічної системи**. Після розробки нової моделі ведення рослинництва керівництво підприємства-замовника отримає можливість порівняти економічні показники ефективності технології прямого посіву з тими, що існують. Порівняння, як правило, завжди на користь прямого посіву. Обов'язково створюється детальний план переходу на нову технологію.

Третій етап: **технологічний супровід** посіву, внесення добрив, хімзахисту і збирання культур. За результатами діагностики та розробки моделі у фахівців підприємства-замовника вже з'явиться розуміння особливостей технології. Більше того, вони можуть навіть спробувати її впровадити. Однак історії підприємств, які переходили на прямий посів самостійно, свідчать, що для успішної реалізації проекту все-таки потрібен супровід фахівців з досвідом роботи. Бо у період виконання польових робіт виникають нюанси, які неможливо описати під час моделювання. Рекомендації експертів-технологів дають змогу уникнути непотрібних помилок і невиправданих ризиків перехідного періоду. Крім того, присутність консультантів вселяє в інвесторів і керівництво підприємства-замовника впевненість в успіху. Ще одна важлива обставина: під час реалізації проекту та його супроводу триває передача досвіду шляхом проведення **комплексу навчання персоналу**, який є на підприємстві. Таке навчання вкрай потрібне, адже коли проект вийде на заплановану потужність і послуги консультантів не будуть потрібні, персонал має й надалі ефективно працювати, але вже самостійно.

Звертайтеся до нас! Ми створили успішний бізнес для себе — і готові допомогти вам!
Заступник директора
ТОВ «Агро-Союз Проекти»
Анатолій Гонтар
Тел. моб. +38-050-458-03-73
Факс: +38-05663-5-33-22
ел. пошта: info_4@agro.dp.ua

НА ПРАВАХ РЕКЛАМИ

РАКУРС

«Обсяги виробництва українських міндобрив зростають, а імпорт витісняється»

Генеральний директор ТОВ «ОСТХЕМ Україна» Олександр ХАЛІН

Наша країна вже кілька років поспіль тримає високу марку великого виробника і експортера міндобрив. Українські аграрії дедалі частіше відмовляються закуповувати їх за кордоном, віддаючи перевагу вітчизняним. Про те, як працює державна програма здешевлення міндобрив для аграріїв та тенденції на цьому ринку кореспонденту «УК» розповів гендиректор ТОВ «ОСТХЕМ Україна» Олександр ХАЛІН.

УК Олександре Сергійовичу, з огляду на те, що ресурсів у наших аграріїв нині бракує (враховуючи низький рівень кредитування та високі втрати озимих), чи не знизяться 2012 року обсяги закупівель міндобрив?

— Якщо говорити про середньострокове споживання, то обсяги внутрішнього ринку зростають, як і попит на українську продукцію. Річ у тім, що нині в Україні удобрюють лише 65% родючих ґрунтів, а обсяги корисних речовин, які вносять, утричі нижчі за нормативні. Порушення технології удобрення ґрунтів — одна з причин порівняно невисокої врожайності. Приміром, середня врожайність пшениці в Україні становить 30 ц/га, тоді як у Польщі — 35, у Німеччині — 72, у Нідерландах — 90.

За два місяці цього року попит на добрива справді трохи скоротився: на селітру — на 12%, на карбамід — на 34%. Головна причина цього — не надто успішний для сільського господарства, порівняно з попереднім, минулий рік. Ми чекаємо, що 2012-й буде непоганим і восени ми спостерігатимемо збільшення попиту на добрива.

УК Як нещодавно зазначали економічні видання, цього року вартість основних видів міндобрив залишатиметься на рівні 2011-го. За рахунок чого ціни будуть сталими?

— Якщо порівняти вартість товару в 2012 році з вартістю 2011-го, то можна побачити, що селітра подорожчала на 5%, карбамід — на 11%, карбамідно-аміачна суміш — на 3%. Це пояснюється зростанням собівартості продукції. Треба пам'ятати, що 90% у собівартості азотних добрив становлять енергоносії. Крім того, зростання пояснюється й динамікою світових ринків.

Як працює ринок азотних добрив? Він глобальний і не формується окремо для кожної країни. Ціноутворення відбувається, виходячи з балансу попиту і пропозиції. Наприклад, світові котирування карбаміду за три місяці 2012 року порівняно з аналогічним періодом 2011-го підвищилися на 10%, аміачної селітри — на 4%. Тож світові ціни — основний чинник ціноутворення.

УК Експерти зазначають, що частка імпортованих міндобрив рік у рік знижується, тоді як вітчизняних навпаки — збільшується. З чим це пов'язано?

— Справді, торік імпорт в Україну основного азотного добрива — аміачної селітри — знизився на 40%. Чи добре це? Так. Адже це досягнення української галузі! І позитивно позначається на платіжному балансі та економіці України. Обсяги виробництва українських міндобрив зростають, а імпорт витісняється.

УК Як працює державна програма здешевлення міндобрив для сільгоспвиробників?

— Це дуже правильна програма, і ми як провідний виробник добрив беремо у ній безпосередню участь. Схема проста: держава виділяє кредити аграріям, вони купують техніку, добрива. Збирають урожай, продають його, розраховуються. Подивіться на наших сусідів: уся Європа допомагає своїм сільгоспвиробникам! Інструментів багато: дотації, кредитування, різні компенсації, податкові пільги.

Чому українські виробники повинні програвати європейським уже на старті?! І уряд дуже правильно робить, що рухається у цьому напрямі. Але не повинно бути совдепії, коли хтось каже, що якась категорія аграріїв бідна, тому їй треба дати 25% знижку.

На сьогодні і так через високу ціну на газ виробники добрив зазнають збитків. Вони чекають, коли ситуація виправиться і ринок працюватиме за ринковими цінами. Але при цьому повинні бути ефективні інструменти стимулювання розвитку агросектору.

Візьмімо Індію. Там держава закуповує оптом добрива, а потім продає їх на внутрішньому ринку в рази дешевше. Так там стимулюють виробництво продуктів харчування. Можна проаналізувати й європейську модель підтримки фермерів.

Розвиток агросектору дасть потужний поштовх для розвитку української економіки. В Україні дуже хороші землі, наше завдання — реалізувати цей потенціал. Згідно з прогнозами FAO, до 2050-го населення планети зросте ще на третину і становитиме 9 млрд. З урахуванням, що збільшення відбувається у країнах, що розвиваються, економічне зростання цих держав супроводжується поліпшенням купівельної спроможності людей та раціону їхнього харчування.

Щоб прогодувати додаткові 2,2 млрд людей, потрібно збільшити виробництво продуктів харчування на 70%. Зокрема пшениці треба вирощувати на 40% більше (3 млрд тонн), м'яса — в 2,3 раза більше (470 млн тонн). Україна має можливість стати головним постачальником продовольства на світовий ринок. Зробити це без хімічної галузі, розвитку високотехнологічного сільського господарства неможливо.

Олег ГРОМОВ,
«Урядовий кур'єр»

ДОСЬЄ «УК»

Олександр ХАЛІН. Народився у 1966 р. у м. Родинське, що на Донеччині. Закінчив Донецький політехнічний інститут. Починав трудову діяльність майстром зміни на Горлівському ВО «Стірол». У 2004–2008 рр. — перший заступник гендиректора, головний інженер ВАТ «Рівнеазот». У 2008–2010 рр. — голова правління ВАТ «Кримський содовий завод». З 2010 р. — гендиректор ТОВ «ОСТХЕМ Україна».

«Зробити державу однією з найбагатших у світі — реально»

Голова наглядової ради ТОВ «Агрофірма «Сади України» Олексій ЗАЙЦЕВ

Що треба зробити, щоб отримати максимальний урожай із посіяних площ і уникнути втрат посівів? Яким культурам надати перевагу, аби виграти битву за врожай і отримати прибутки? Своїми секретами з «УК» поділився відомий аграрій, голова наглядової ради ТОВ «Агрофірма «Сади України» Олексій ЗАЙЦЕВ.

УК Олексію Борисовичу, могли б ви спрогнозувати, чи буде цього року Україна з хлібом?

— Якщо говорити про пшеницю, то в Україні загинуло приблизно 10% площ. Не так багато, як очікували. Похмура погода змінюється теплою, йдуть дощі, пшениця розвивається. Вона не дасть суперурожаю, та хороший буде. Гірша ситуація на півдні з озимим ріпаком, що вимерз на 40–50%, і озимим ячменем, який загинув на 25–30% площ. До речі, пшениця не вимерзла, вона восени не зійшла через засушливу осінь. Це в Україні повторюється кожні 2—3 роки. А уявіть: якщо ці поля засіяти і зрошувати? Ми мали б розвинену пшеницю, яка увійшла б загартованою в зиму, а влітку дала б 50, 60, 70 ц/га.

УК А чи варто загиблі площі пересівати кукурудзою і соєю, як це практикує чимало аграріїв?

— Не впевнений. В Америці, скажімо, кукурудзу сіють у природно-кліматичній зоні, де опади становлять 800–1200 мм. А у нас на півдні — 400–450, на сході — 450–500 мм. Це надто мало для вологолюбних кукурудзи, сої, гороху. Тут доречно було б державі подумати про організацію зрошення, без якого розраховувати на заплановані збори зерна (80 млн тонн — до 2017 року) не доводиться.

Америка на початку минулого століття (майже як і ми) отримувала приблизно по 20 ц/га кукурудзи. Нині ми збираємо 40, а в США — 100. Зростання — 5 разів! Чому? Бо, по-перше, посіви розміщуються в кукурудзяному поясі, де багато вологи, а по-друге, застосовано зрошення. В Європі теж більшу частину посівів кукурудзи зрошують.

Я далекий від думки, що якимось декретом ми за рік-два запровадимо зрошення, але така програма повинна бути. Ми мусимо вже зараз розв'язувати цю проблему. Прикладом якоюсь мірою може бути наша фірма. Наші поля розташовані далеко від великих джерел води. Однак є кілька маленьких ставків по 3–4 га, і, вклавши певні кошти й розширивши ці водойми, ми нині маємо їх каскад із вельми великим обсягом води (два — по 30 га, один — 15–16 га) і можемо зрошувати 700–800 га посівів. За два роки доведемо поливні площі до 1,5 тис. гектарів. Соя, наприклад, на поливних землях торік дала 42 ц/га, а кукурудзи зібрали 10–12 тонн.

Думаю, що наш уряд і Президент повинні зробити одним із пріоритетів в агросекторі розвиток зрошення.

УК А яким сортам і гібридам, на ваше переконання, варто віддавати перевагу: вітчизняним чи закордонним?

— В Україні не повинна повторитися історія багатьох країн колишнього СРСР, Угорщини, Болгарії, Польщі, де все насіння повністю замінили іноземною селекцією. Наша країна має власні давні традиції селекції зернових, її не можна нищити. У цій справі не може бути вагань. Упевнений: частину ринку повинне займати насіння вітчизняної селекції, але за певної підтримки держави, і частину — імпортної. Це буде корисно нашим аграріям, вони матимуть вибір. До того ж ми дамо шанс власне українським компаніям.

Наприклад, «Агрофірма «Сади України» працює на ринку насіння вже 20 років. Займаємо певну нішу щодо соняшнику, кукурудзи, інших культур. І нам конкурувати з закордонними компаніями, в які вкладено десятки мільйонів доларів, вельми важко. Як на мене, держава має належно підтримувати українську науку і вітчизняні насіннєві компанії.

УК Сезон пропозиції насіння майже закінчився. Що нового пропонували «Сади України»?

— Власні гібриди кукурудзи і низку нових Інституту Нові Сад (Сербія): НС-3041, НС-2040, а також ранню кукурудзу НС-2014. Вони показали кращу врожайність на сербських полях, ніж американські та європейські. Останні 4—5 років ми вирощували їх на Харківщині. Результати дуже хороші, тому й рекомендуємо. Збільшуємо пропозицію гібрида соняшнику типу Рими, який за відповідної хімічної обробки від заразихи дає високий урожай. Маємо кілька перспективних гібридів, які активно досліджуємо на своїх полях. Традиційно затребувані в аграріїв наші Титанік і Драган. Вони незмінно дають високу врожайність. До речі, вже 16 років проводимо у Кигичівці дні поля, щоб аграрії пересвідчились на власні очі у перспективності наших сортів, ознайомилися з елементами технології та зразками техніки, потрібними для вирощування кукурудзи, соняшнику, сої. Цього року плануємо зібрати виробників наприкінці серпня. Покажемо нові гібриди, техніку, підходи в організації агровиробництва. Охочим покажемо, як ми відновлюємо зрошення. Думаю, це буде цікаво.

УК Тим більше, що маєте і чималий досвід вирощування фруктів на зрошуваних землях…

— Так, наші кримські сади на 100% зрошувані. Фрукти в долинах Криму дуже смачні. Це пояснюється великою кількістю сонця і невеликою — вапна в ґрунті. Оскільки нам важко розвиватися, то підтримка держави на закладання нових садів дуже актуальна. Фінансово підтримується і будівництво фруктосховищ. Бо державі потрібно якось систематизувати потік фруктів із Європи.

На жаль, у Криму взимку були низькі температури, дуже постраждав персик (майже 80% вимерзло). Та ми розраховуємо на урожай слив, груш, яблук. У нас чудові сорти яблук — фуджі ацтек, джераміні — прекрасні на вигляд і смак. Плануємо розширювати сади, закладати нові площі, будуємо холодильник (об'єм — до 2,5 тис. т). Якщо все буде гаразд, розпочнемо зведення ще одного.

УК Справа перспективна…

— Так. У Бахчисарайському районі із травня по жовтень — суцільне сонце. У Європі, наприклад у Польщі, немає і близько такої кількості. Фрукти там не накопичують потрібної кількості цукрів. До того ж у Європі багато разів обробляють поля і сади. У Криму, з огляду на сухий і спекотний клімат, ми проводимо обробіток у 3–5 разів рідше. Тож кримські фрукти — по-перше, українські, а по-друге, здоровіші й смачніші.

Кліматичні умови України жорсткіші, ніж у Європі, й досягати високої врожайності важче. Тому держава має захищати власний ринок, щоб 60–70% його займали все ж таки українські компанії.

Якщо говорити про майбутнє, то сталі врожаї — чи зерна, чи фруктів — спроможні вирощувати лише ті країни, які мають зрошення. І якщо Україна вчасно зверне на нього свою прискіпливу увагу, то саме завдяки вітчизняному АПК зможе зробити державу однією з найбагатших у світі. Це реально.

Євгенія ІВАНОВА
для «Урядового кур'єра»

ЗВЕРНЕННЯ

У зв’язку з Днем Чорнобильської трагедії

Дорогі співвітчизники!

Сьогодні, у 26-ті роковини від дня аварії на Чорнобильській атомній електростанції, ми поминаємо загиблих внаслідок найбільшої техногенної катастрофи XX століття. Вони пішли із життя, самовіддано захищаючи людство від Чорнобильського лиха. Вічна їм і світла пам’ять.

Багато рятівників-чорнобильців назавжди втратили здоров’я там, поблизу реактора. Усім і кожному, хто рятував світ від смертельної загрози, хто у цей час виконує складні завдання із подолання наслідків аварії, низький уклін.

Чорнобиль і нині відлунює болем і нагадує про себе. Тому ми не перестаємо дбати про безпеку укриття над зруйнованим четвертим енергоблоком. Україна в цій проблемі відчуває дружнє плече більшості країн світу.

Соціальний захист, збереження здоров’я, поліпшення умов життя більш ніж двох мільйонів громадян, особливо дітей та інвалідів-чорнобильців, — наша щоденна турбота.

Вірю, що консолідовані дії влади та усіх небайдужих людей крок за кроком допоможуть здолати наслідки Чорнобильської катастрофи.

Зичу усім доброго здоров’я, спокою і впевненості у завтрашньому дні.

Президент України Віктор ЯНУКОВИЧ

Фото Андрія МОСІЄНКА

Учора Президент Віктор Янукович узяв участь у церемонії запуску технологічного циклу будівництва арки Чорнобильської АЕС. Вона стане основою нового безпечного конфайнменту над четвертим енергоблоком. *(Докладніше про це — у наступному номері «УК»)*

Дорогі співвітчизники!

Двадцять шість років минуло з дня катастрофи планетарного масштабу — вибуху на Чорнобильській АЕС.

Минулорічна аварія на японській АЕС «Фукусіма-1» виявила, що людство ще й досі не в змозі гарантувати безпечне функціонування мирного атому, проте вкотре підтвердила — мужність, вірність громадянському обов’язку і сила духу здатні зупинити будь-яку стихію, навіть стихію ядерної реакції.

Подвиг учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, їх мужність, патріотизм, стійкість, самозречення в ім’я майбутнього назавжди залишаться в нашій пам’яті.

Чорнобильська катастрофа стала національною трагедією, спричинила виникнення соціально-економічних проблем, розв’язати які можна лише об’єднавши зусилля влади, науки, громадських організацій ветеранів-чорнобильців та всього суспільства, залучивши міжнародну спільноту.

Незважаючи на складне економічне становище, уряд робить усе можливе для покращення життя громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: з минулого року відновлено виконання програми забезпечення житлом зазначеної категорії громадян; цього року на 88,5 відсотка порівняно з попереднім збільшено видатки на їх комплексне медико-санітарне забезпечення і лікування, забезпечено якісним медичним обслуговуванням 115 тис. осіб, а з 1 липня — буде підвищено розмір додаткової пенсії потерпілим внаслідок Чорнобильської катастрофи за шкоду, заподіяну здоров’ю.

Боротьба з наслідками аварії на Чорнобильській АЕС триває і сьогодні. У день 26-річчя аварії розпочинаються роботи з будівництва нового безпечного конфайнменту — унікальної споруди, яка накриє залишки зруйнованого четвертого енергоблока і перетворить існуючий саркофаг на екологічно безпечну систему.

Ми щиро вдячні всім державам-донорам Чорнобильського фонду «Укриття» за дієву підтримку. За їх допомоги у 2015 році будівництво конфайнменту буде завершено.

Сьогодні ще раз хочу висловити щиру подяку всім, хто не пошкодував свого здоров’я заради нашого майбутнього, і схилити голову перед героями, які віддали своє життя, врятувавши людство від жахливої катастрофи.

Низький уклін Вам!

З повагою

Прем’єр-міністр України Микола АЗАРОВ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 17 квітня 2012 р. № 336
Київ

Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

Внести до постанов Кабінету Міністрів України зміни, що додаються.

Прем’єр-міністр України М. АЗАРОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 17 квітня 2012 р. № 336

ЗМІНИ,
що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України

1. Пункт 2 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виконання боргових зобов’язань за кредитами, залученими під державні гарантії, що використовуються для розв’язання завдань та здійснення заходів, передбачених Державною цільовою програмою підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 січня 2011 р. № 69 (Офіційний вісник України, 2011 р., № 8, ст. 382; 2012 р., № 13, ст. 471), викласти у такій редакції:

“2. Головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем бюджетної програми є Укрєвроінфрапроект.”.

2. У Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виконання Державної цільової програми підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 26 січня 2011 р. № 97 (Офіційний вісник України, 2011 р., № 11, ст. 487, № 73, ст. 2732, № 87, ст. 3167; 2012 р., № 6, ст. 217):

1) пункт 2 викласти у такій редакції:

“2. Головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем бюджетної програми є Укрєвроінфрапроект, який визначає розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів з урахуванням того, що статутна діяльність таких одержувачів пов’язана з підготовкою об’єктів інфраструктури та здійсненням заходів для забезпечення проведення чемпіонату.”;

2) у пункті 4 слова “(крім відповідального виконавця бюджетної програми)” виключити;

3) в абзаці першому пункту 12 слово “Мінінфраструктури” замінити словом “Укрєвроінфрапроектом”;

4) у пункті 13 слова “(крім відповідального виконавця бюджетної програми)” та “, для подання зведеної звітності Мінінфраструктури” виключити;

5) пункт 14 викласти у такій редакції:

“14. Головний розпорядник бюджетних коштів подає у строки, визначені для подання річної фінансової та бюджетної звітності, Мінфіну і Мінекономрозвитку річний звіт про виконання паспорту бюджетної програми за формою, затвердженою Мінфіном.”.

3. У Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для будівництва, реконструкції, капітального та поточного ремонту автомобільних доріг загального користування (міжміське сполучення) та доріг, задіяних до підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2011 р. № 388 (Офіційний вісник України, 2011 р., № 28, ст. 1172; 2012 р., № 9, ст. 329):

1) у пункті 2:

абзац перший після слова “об’єктів” доповнити словами “з урахуванням необхідності оплати робіт, виконаних в межах планових показників попередніх бюджетних періодів”;

в абзаці четвертому слова “за погодженням з Мінінфраструктури” виключити;

2) абзац перший пункту 3 викласти у такій редакції:

“3. Головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем бюджетної програми є Укрєвроінфрапроект.”;

3) абзац другий пункту 7 викласти у такій редакції:

“Укрєвроінфрапроект подає щокварталу відповідну інформацію у розрізі об’єктів Держфінінспекції.”.

ДОКУМЕНТИ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 23 квітня 2012 р. № 327
Київ

Про підвищення рівня соціального захисту населення

З метою забезпечення послідовного впровадження державної соціальної політики щодо підвищення стандартів життя Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

1. Установити, що пенсії, призначені (перераховані) до 2008 року із застосуванням показників середньої заробітної плати (доходу) у середньому на одну застраховану особу в цілому в Україні, з якої сплачено страхові внески, за 2005 — 2006 роки відповідно до Законів України «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування» і «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (особам із числа військовослужбовців строкової служби та членам їх сімей) та із застосуванням показника середньої заробітної плати працівників, зайнятих у галузях економіки України, у тому числі в сільському господарстві, за 2003 — 2006 роки відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», перераховуються із застосуванням показників відповідно середньої заробітної плати (доходу) у середньому на одну застраховану особу в цілому в Україні, з якої сплачено страхові внески, за 2007 рік та середньої заробітної плати працівників, зайнятих у галузях економіки України, у тому числі в сільському господарстві, за 2007 рік.

Пенсії особам із числа військовослужбовців строкової служби та членам їх сімей, призначені до 2007 року відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» без застосування показників середньої заробітної плати (доходу) у середньому на одну застраховану особу в цілому в Україні, з якої сплачено страхові внески, перераховуються у порядку, встановленому абзацом першим цього пункту, із застосуванням показника середньої заробітної плати (доходу) у середньому на одну застраховану особу в цілому в Україні, з якої сплачено страхові внески, за 2007 рік.

2. Установити, що пенсії, призначені до 1 травня 2012 р. відповідно до Законів України «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування» (за наявності страхового стажу у чоловіків — не менш як 25 років, у жінок — не менш як 20 років), «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (особам із числа військовослужбовців строкової служби та членам їх сімей), «Про наукову і науково-технічну діяльність» та «Про пенсійне забезпечення» (одержувачам соціальних пенсій), підвищуються таким чином, щоб розмір підвищення з урахуванням перерахунку, проведеного відповідно до пункту 1 цієї постанови, становив не менш як 100 гривень, для пенсій, призначених відповідно до Закону України «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування» у осіб, які не мають страхового стажу: чоловіки — 25 років, жінки — 20 років, — 50 гривень, для соціальних пенсій — 30 гривень.

Підвищення встановлюється до розміру пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткових пенсій, цільової грошової допомоги та пенсій за особливі заслуги перед Україною, інших доплат до пенсій, встановлених законодавством, і сум індексації), що склався станом на 30 квітня 2012 року.

3. Установити доплату до підвищення, яке встановлюється до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, відповідно до частини четвертої статті 14 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та частини другої статті 6^3 Закону України «Про жертви нацистських переслідувань», для того, щоб розмір зазначеного підвищення становив особам, нагородженим орденами і медалями колишнього Союзу РСР за самовіддану працю і бездоганну військову службу в тилу в роки Великої Вітчизняної війни, 20 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого законом, для осіб, які втратили працездатність, іншим особам, зазначеним у згаданих статтях, — 15 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого законом, для осіб, які втратили працездатність.

4. Установити, що фінансування виплат, передбачених пунктом 3 цієї постанови, здійснюється за рахунок коштів державного бюджету.

5. Внести до пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2011 р. № 1381 «Про підвищення рівня соціального захисту найбільш вразливих верств населення» (Офіційний вісник України, 2012 р., № 2, ст. 51) такі зміни:

1) підпункт 1 викласти в такій редакції:

«1) членам сімей осіб, зазначених у пункті 1 статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», а також дружинам (чоловікам) померлих інвалідів Великої Вітчизняної війни, які не одружилися вдруге, для того, щоб розмір зазначеного підвищення становив 42 відсотки прожиткового мінімуму, встановленого законом, для осіб, які втратили працездатність;»;

2) підпункт 2 виключити.

6. Ця постанова набирає чинності з 1 травня 2012 року.

Прем’єр-міністр України М. АЗАРОВ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 17 квітня 2012 р. № 330
Київ

Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 28 березня 2012 р. № 266

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

Внести зміну до постанови Кабінету Міністрів України від 28 березня 2012 р. № 266 «Про затвердження скоригованого проекту та титулу будови «Реконструкція існуючих та будівництво нових об’єктів Національного спортивного комплексу «Олімпійський» по вул. Червоноармійській, 55, у Печерському районі м. Києва» (Офіційний вісник України, 2012 р., № 26, ст. 976), доповнивши її пунктом 4 такого змісту:

«4. Державній казначейській службі здійснені авансові платежі на виконання будівельно-монтажних робіт за 2011—2012 бюджетні періоди на суму 92 765 565,61 гривні вважати скоригованими на підставі накладних на придбання обладнання.».

Прем’єр-міністр України М. АЗАРОВ

ВІСТІ ЗВІДУСІЛЬ

ФОТОФАКТ

Фото з сайту bigpicture.ru

ЕКСТРИМ. Тим, кому в житті бракує гострих відчуттів, спробувати їх пропонує готель Protea Hotel Ranch Resort, розташований у провінції Лімпопо, що в Південно-Африканській Республіці. Відвідувачі готелю можуть прогулятися саваною в товаристві справжнісіньких левів, зокрема й дуже рідкісних білих, котрих на нашій планеті налічується лише одна сотня. І жодного повідця — царя звірів слід тримати виключно за хвіст! Крім того, в товаристві величних кішок можна навіть відзначити весілля. Як запевняють організатори шоу, звірі цілком безпечні, адже все своє життя перебували в людському оточенні, народившись і вирісши в готелі. Попри це, екстремалам, котрі мають намір здійснити моціон у такій царській компанії, фахівці все-таки радять не жартувати з долею й принаймні утриматися від спілкування з хижаками, доки ті добряче не пообідають.

ПОГОДА НА ЗАВТРА

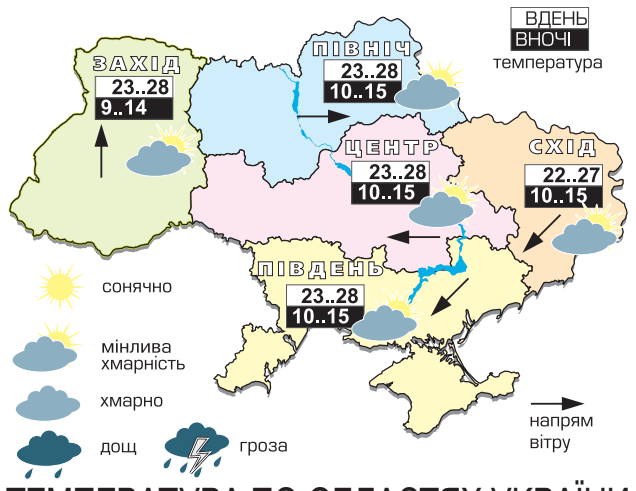

ТЕМПЕРАТУРА ПО ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ НА 28 КВІТНЯ

Область	Ніч	День	Область	Ніч	День
Київська	+10 +15	+23 +28	Черкаська	+9 +14	+23 +28
Житомирська	+10 +15	+23 +28	Кіровоградська	+10 +15	+23 +28
Чернігівська	+10 +15	+23 +28	Полтавська	+10 +15	+22 +27
Сумська	+9 +14	+23 +27	Дніпропетровська	+9 +14	+23 +28
Закарпатська	+9 +14	+23 +28	Одеська	+10 +15	+21 +26
Рівненська	+10 +15	+23 +28	Миколаївська	+10 +15	+23 +28
Львівська	+7 +12	+24 +29	Херсонська	+10 +15	+23 +28
Івано-Франківська	+7 +12	+23 +28	Запорізька	+9 +14	+22 +27
Волинська	+10 +15	+23 +28	Харківська	+10 +15	+23 +28
Хмельницька	+10 +15	+23 +28	Донецька	+10 +15	+21 +26
Чернівецька	+7 +12	+23 +28	Луганська	+9 +14	+22 +27
Тернопільська	+9 +14	+23 +28	Крим	+8 +13	+23 +28
Вінницька	+10 +15	+23 +28	Київ	+13 +15	+25 +27

Укргідрометцентр

Студент з Китаю співав українською

Олена ОСОБОВА,
«Урядовий кур'єр»

ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ. Сольний концерт студента Луганського національного університету з Китаю Ген Цзінху відкрив «Виставку національних культур» у виші. Співак виконував популярні та класичні пісні китайською, російською та українською мовами.

«У репертуарі Ген Цзінху 25 пісень, але ми відібрали такі, що показали і Китай, і Україну», — каже старший викладач Олена Старовойтова, котру китайський магістрант називає другою мамою.

За словами Гени (так на український манер називають Ген Цзінху луганські друзі й викладачі), співати солов'їною мовою йому дуже подобається, щоправда, справа ця для нього непроста, бо в китайській мові немає багатьох наших звуків. Незважаючи на труднощі, виконання ним української народної пісні «Чорнобривці» байдужим не залишило нікого.

Ген Цзінху скоро повертається додому, де планує працювати викладачем естрадного співу. Немає сумнівів, що він повезе на батьківщину добрі згадки про Україну та рідний виш, де навчають наукам і вчаться жити за принципами взаєморозуміння.

Під час «Виставки національних культур» можна було не тільки побачити етнічні костюми цих народів, дізнатися про звички та культуру, а й скуштувати традиційних страв національної кухні. Солодощами балували серби, нігерійці пригощали рисом, а китайці — чаєм і вчили користуватися паличками. Усім було цікаво, смачно та весело.

Печатка повернулася до Лебедина

Олександр ВЕРТІЛЬ,
«Урядовий кур'єр»

РАРИТЕТ. Цими днями експозиція Лебединського художнього музею, що на Сумщині, поповнилася цінним історичним експонатом — печаткою «Лебединскаго Общественнаго Собранія» XVIII століття. Залишається лише здогадуватися, який історичний шлях пройшов цей раритет, повернувшись на свою батьківщину.

Як розповів Лебединський міський голова Анатолій Троян, інформація про печатку свого часу з'явилася на сайті AUKRO. Невідомий власник пропонував її за чималу суму. Не залишалося сумнівів, що вона стала здобиччю так званих «чорних археологів», для яких прийнятна лише мова грошей.

Після тривалих консультацій із фахівцями-істориками на допомогу прийшов Почесний громадянин Лебедина Владислав Бухарєв, який викупив раритет за власні кошти і передав його міській громаді. Відтак відвідувачі музею мають можливість бачити давній знак ідентифікації своїх далеких пращурів, який становить незаперечну історико-культурну цінність.

Фото із сайту Lebedin.net

Такою була лебединська печатка три століття тому

Музей Прокоф'єва відкрили після ремонту

Павло КУЩ,
«Урядовий кур'єр»

ПАМ'ЯТЬ. На малій батьківщині Сергія Прокоф'єва — в селі Красне Красноармійського району Донецької області після реконструкції та капітального ремонту знову запрацював музей всесвітньо відомого композитора. Заклад відкрився в 1991 році до столітнього ювілею з дня народження земляка в приміщенні колишньої сільської школи, де працювала його мати. Певний час музей перебував у непривабливому стані, а після реконструкції, на яку витратили 3,6 мільйона гривень, знову відчинив двері для відвідувачів.

Експозиція закладу, що є філією Донецького обласного краєзнавчого музею, представлена трьома залами, де зібрано різноманітні експонати: зокрема особисті речі композитора, подаровані наприкінці 60-х років другою дружиною митця, які розповідають про дитячі роки Сергія Прокоф'єва та про період навчання у Петербурзькій консерваторії. Також тут є цікаві фотографії, газети та журнали, концертні костюми, бутафорія, афіші та програмки вистав тощо. До уваги відвідувачів і графічні роботи народного художника України Володимира Шенделя з циклу «Геній світу — Сергій Прокоф'єв». Безперечно, музей зацікавить гостей Євро-2012, які зможуть ближче ознайомитися із життям та творчістю уродженця Донеччини.

Фото з сайту Донецької обласної ради

Геніальний композитор повернувся на батьківщину...

У церемонії відкриття музею взяв участь голова Донецької обласної державної адміністрації Андрій Шишацький, який зазначив, що капітальний ремонт закладу — чергове підтвердження тому, що в регіоні шанують пам'ять відомих земляків та зберігають їх творчу спадщину. «Це насамперед сила і міць нашого індустріального краю, втілена в музику генія, — охарактеризував він значення композитора для Донбасу. — Практично в кожному його творі можна почути і шепіт ковили степів Донеччини, і гуркіт шахтарської кліті, що піднімається на-гора».

У селі Красне є ще одна історична пам'ятка — Петропавлівська церква, яку колись відвідувала родина композитора. Збудована в 1840 році пам'ятка архітектури також переживає не кращі часи, отож керівники Донецької області та Красноармійського району вже озвучили наміри реконструювати храм.

У школі знайшли 82 міліметри смерті

Олег ЧЕБАН,
«Урядовий кур'єр»

ПРИГОДА. На Вінниччині технічний працівник Погребищанської школи №6 зайшов у підсобне приміщення набрати вугілля — і знайшов міну. За викликом негайно прибули працівники служб оперативного реагування. Міліціонери евакуювали зі школи учнів та вчителів, а піротехнічна група територіального управління МНС міну часів Великої Вітчизняної калібру 82 мм знешкодила в безпечному місті. Як вона потрапила до навчального закладу, з'ясовується. Нинішнього року це вже другий випадок, коли у вугіллі в школах знаходять небезпечні предмети. А в цілому, за інформацією прес-служби ТУ МНС в області, з початку року в регіоні виявлено та знешкоджено 52 боєприпаси.

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР
Засновник — Кабінет Міністрів України
Реєстраційне свідоцтво КВ № 2 від 12 квітня 1994 року
Передплатні індекси «Урядового кур'єра» —
61035, *40227 (пільговий)*

Головний редактор — **Сергій БРАГА**
Перший заступник головного редактора
Леонід САМСОНЕНКО
Заступники головного редактора:
Зоя РОМАН,
Лариса УСЕНКО
Відповідальний секретар
Іван ГРОМ'ЯК

Адреса в Інтернеті: **www.ukurier.gov.ua**
Адреса редакції: **01008, Київ, вул. Садова, 1**
Телефон для довідок: **253-12-95.**
Телефони відділу реклами: **253-55-09,**
факс: **253-72-91, 253-34-78,** e-mail: **adv@ukcc.com.ua**
«Урядовий кур'єр» виходить у вівторок, середу, четвер, п'ятницю та суботу
Зам. № 24339. Тираж 50391

Листування з читачами тільки на сторінках газети.
Відповідальність за достовірність інформації та реклами несуть автори та рекламодавці.
Набрано і зверстано у комп'ютерному центрі «Урядового кур'єра».
Друк: ТОВ «Мега-Поліграф»,
04073, Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14
www.mega-poligraf.kiev.ua